Luonnos

Hallituksen esitys eduskunnalle passilain ja henkilökorttilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi passilakia ja henkilökorttilakia.

Hallitus linjasi huhtikuun 2025 kehysriihessä Suomen passien enimmäisvoimassaoloajan pidentämisestä kymmeneen vuoteen ottaen huomioon mahdolliset turvallisuustekijöistä aiheutuvat poikkeukset. Ehdotetut passilain ja henkilökorttilain muutokset koskisivat passin ja henkilökortin enimmäisvoimassaoloaikaa, joka pidentyisi nykyisestä viidestä vuodesta kymmeneen vuoteen. Alaikäiselle myönnettävä passi ja henkilökortti olisi voimassa kuitenkin enintään viisi vuotta.

Esitys sisältää myös säännösehdotukset passin ja henkilökortin enimmäisvoimassaolosta silloin, kun asiakirjoja haetaan ulkomailla. Asiakirjoja olisi edelleen mahdollista hakea ulkomailla, mutta enimmäisvoimassaoloaika rajattaisiin 12 kuukauteen, jos hakijalla on kotikunta Suomessa.

Asiakirjaturvallisuuden varmistamiseksi esitykseen sisältyy myös ehdotukset kasvokuvan ottamista ja asiakirjojen hakemista ulkomailla koskeviksi säännöksiksi. Lisäksi ehdotetaan huoltajien tietojen merkitsemistä alaikäisen passiin. Henkilökorttiin sisältyvän kansalaisvarmenteen osalta esitetään, että sen voimassaoloaika rajataan turvallisuussyistä viiteen vuoteen myös silloin, kun se sisältyy kymmenen vuotta voimassa olevaan henkilökorttiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

_____

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
PERUSTELUT....3
1 Asian tausta ja valmistelu....3
2 Nykytila ja sen arviointi....3
3 Tavoitteet....5
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset....5
4.1 Keskeiset ehdotukset....5
4.2 Pääasialliset vaikutukset....5
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset....5
4.2.2 Vaikutukset viranomaisiin....6
4.2.3 Vaikutukset asiakirjaturvallisuuteen....8
4.2.4 Vaikutukset elinkeinonharjoittajiin ja yrityksiin....8
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot....9
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset....9
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot....10
6 Lausuntopalaute....11
7 Säännöskohtaiset perustelut....11
7.1 Passilaki....11
7.2 Henkilökorttilaki....14
8 Lakia alemman asteinen sääntely....16
9 Toimeenpano ja seuranta....17
10 Suhde muihin esityksiin....17
10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä....17
10.2 Suhde talousarvioesitykseen....17
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys....17
LAKIEHDOTUKSET....19
1. Laki passilain muuttamisesta....19
2. Laki henkilökorttilain muuttamisesta....24
LIITE....29
RINNAKKAISTEKSTIT....29
1. Laki passilain muuttamisesta....29
2. Laki henkilökorttilain muuttamisesta....38

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan kirjattujen toimintaperiaatteiden mukaisesti hallitus edistää toimivaa ja avointa hallintoa, jossa panostetaan jatkuvuuteen ja johdonmukaisiin toimintatapoihin. Hallitusohjelman mukaisesti pyritään myös vähentämään sääntelyä ja byrokratiaa. Hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on muun muassa liian sääntelyn purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen, ja kansalaisia ja yrityksiä haittaavaa ylikireää sääntelyä ja byrokratia puretaan.

Näistä lähtökohdista hallitus linjasi huhtikuun 2025 kehysriihessä (hallituksen neuvottelu julkisen talouden suunnitelmasta 22–23.4.2025) Suomen passien enimmäisvoimassaoloajan pidentämisestä 10 vuoteen. Linjauksen mukaisesti valmistelussa oli huomioitava mahdolliset turvallisuustekijöistä aiheutuvat poikkeukset enimmäisvoimassaoloaikaan.

Sisäministeriö asetti 12.6.2025 säädösvalmisteluhankkeen (SM020:00/2025) ajalle 13.6.2025–31.5.2026 valmistelemaan hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi passilain (671/2006) muuttamiseksi, arvioimaan henkilökorttilain (663/2016) muutostarpeita ja tarvittaessa sisällyttämään esitykseen ehdotuksen henkilökorttilain muuttamiseksi. Hallituksen esitystä on valmisteltu sisäministeriössä ilman varsinaista työryhmää, ja hankkeen seuranta- ja ohjausryhmänä toimii sisäministeriön poliisiosaston johtoryhmä. Valmistelutyön tukemiseksi sisäministeriö kutsui Poliisihallituksen ja Rajavartiolaitoksen nimeämään edustajat hankkeen pysyviksi asiantuntijoiksi. Valmistelussa on voitu hyödyntää molempien virastojen asiantuntemusta. Valmistelun aikana on kuultu myös ulkoministeriön, valtiovarainministeriön ja Digi- ja väestötietoviraston asiantuntijoita.

2 Nykytila ja sen arviointi

Suomen kansalaisen oikeudesta matkustaa maasta ja saapua maahan säädetään passilaissa (671/2006). Passilaki sisältää säännöksiä muun muassa kansallisen passin hakemisesta ja myöntämisestä sekä passin peruuttamisesta ja pois ottamisesta. Passia koskevien tietojen rekisteröintiin sovelletaan erityislakina lakia henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (1054/2018). Ulkomaalaiselle myönnettävästä muukalaispassista ja pakolaisen matkustusasiakirjasta säädetään ulkomaalaislaissa (301/2004). Muukalaispassiin ja pakolaisen matkustusasiakirjaan liittyvään sääntelyyn ei esitetä muutoksia.

Passi- ja henkilökorttimenettelyä on kehitetty 2010-luvusta alkaen melko voimakkaasti erilaisin hankkein ja osin myös lainsäädäntöuudistuksin. Poliisihallituksen kehitystoimet ovat painottuneet erityisesti ydintehtäviin keskittymiseen ja tehostamalla asiakkaiden laadukasta palvelemista muun muassa käyntiasiointia merkittävästi vähentämällä. Lupahallintoa poliisissa on kevennetty ja suoraviivaistettu esimerkiksi luopumalla asioinnin kotipaikkasidonnaisuudesta, mahdollistamalla sähköinen asiointi laajasti ja siirtymällä niin sanottuun kevennettyyn menettelyyn. Suomen sähköiseen asiointiin perustuva mallin on arvioitu olevan kansainvälisesti poikkeuksellinen. Sen mahdollistama passin uusiminen niin kutsutussa kevennetyssä menettelyssä on luonut edellytykset turvalliselle ja luotettavalle mallille, jossa laissa säädettyjen edellytysten täyttyessä sähköinen hakemus ei edellytä lainkaan käyntiä poliisiasemalla. Mallin keskeinen tekijä on sormenjälkirekisteri. Lainsäädännöllisten ja menettelyllisten uudistusten myötä Suomen passi on paitsi pitänyt asemansa turvallisena ja luotettavana asiakirjana, samanaikaisesti kehittynyt kansainvälisessä vertailussa varsin kohtuuhintaiseksi.

Passilakiin ja henkilökorttilakiin on tehty runsaasti muutoksia kuluneiden kahdenkymmenen vuoden aikana. Sekä passin että henkilökortin enimmäisvoimassaoloaika on voimassa olevan lainsäädännön mukaan viisi vuotta. Ennen vuonna 2006 voimaan tullutta lainsäädäntömuutosta passien enimmäisvoimassaoloaika oli kuitenkin kymmenen vuotta. Vuonna 2005 annetussa hallituksen esityksessä uudeksi passilaiksi (HE 25/2005 vp) enimmäisvoimassaoloajan lyhentämistä kymmenestä viiteen perusteltiin tunnistettavuuden parantamisella ja väärinkäytösten entistä tehokkaammalla estämisellä sekä passeissa tuolloin käyttöön otetun uuden tekniikan nopealla kehittymisellä. Hallituksen esityksissä passilain muuttamiseksi vuosina 2014 ja 2016 (HE 85/2014 vp ja HE 41/2016 vp) katsottiin edelleen viiden vuoden enimmäisvoimassaoloajan olevan tarkoituksenmukaisin ratkaisu. Esityksissä painotettiin esimerkiksi sirun tietoturvan ajantasaisuutta, passikirjan turvallisuutta, tietotekniseen kehitykseen liittyviä riskejä sekä passinhaltijan kasvokuvan tunnistuskelpoisuutta.

Enimmäisvoimassaoloajan viiteen vuoteen muuttamisen jälkeen kuluneiden lähes kahdenkymmenen vuoden ajan on keskustelua pidemmän voimassaoloajan palauttamisesta käyty verrattain runsaasti. Sisäministeriön kansliapäällikön toimeksiannosta ministeriön poliisiosasto ja Poliisihallitus tekivät asiasta vuonna 2021 sisäisen esiselvityksen, jossa pidemmän voimassaoloajan keskeisiksi ongelmiksi edelleen tunnistettiin passinhaltijan tunnistettavuuden heikkeneminen sekä asiakirjan sisältämän sirun tietoturvan ajantasaisuuden ja passikirjan turvatekijöiden ajantasaisuuden vaarantuminen.

Voimassa olevan sääntelyn mukaisesti Poliisihallitus vastaa passin hakemusmenettelystä ja voi päättää passin mallista ja sen valmistamiseen liittyvistä seikoista. Passilain perusteella Poliisihallituksen lakisääteisiin tehtäviin kuuluu passien valmistamista koskevan sopimuskokonaisuuden kilpailutus. Poliisihallitus on solminut 31.1.2022 Thales DIS Finland Oy:n kanssa sopimuksen Suomen passien, henkilökorttien ja oleskelulupien toimittamisesta sekä näihin liittyvistä palveluista. Poliisihallitus edustaa sopimuksessa valtakirjalla Maahanmuuttovirastoa, ulkoministeriötä sekä Digi- ja väestötietovirastoa. Sopimuksen tuotantokausi alkoi 13.3.2023 ja on voimassa viisi vuotta tai optiokausien hyödyntämisestä riippuen enintään 12.3.2032 saakka. Lupa-asiakirjojen jakelijana on nykyisen tuotantokauden alusta alkaen toiminut Thales DIS Finland Oy:n alihankkijana Schenker Oy.

Vuosina 2020–2024 poliisin myöntämien passien ja henkilökorttien määrät vaihtelivat merkittävästi. Suurimpana yksittäisenä syynä voimakkaaseen vaihteluun oli koronapandemia, sen vaikutukset yhteiskuntaan ja pandemiaan liittyvien rajoitusten vaiheittainen poistuminen. Vuonna 2020 myönnettyjen passien lukumäärä oli vain noin 450 000 kappaletta, kun poliisi kahta vuotta myöhemmin vuonna 2022 myönsi yli miljoona passia. Viimeisimmät vuodet ovat keskenään luvuiltaan tasaisempia, 813 557 (2023) ja 839 265 (2024) passia. Myönnettyjen henkilökorttien määrät ovat puolestaan lisääntyneet joka vuosi vuodesta 2020, noin 314 000 henkilökortista lähes 520 000 henkilökorttiin vuonna 2024. Passeihin ja henkilökortteihin liittyvät käyntiasioinnit ovat myös kasvaneet voimakkaasti. Asiakirjoihin liittyviä käyntejä poliisin toimipisteissä on viimeisten kolmen vuoden aikana ollut vajaasta miljoonasta (2023) reilusti yli miljoonaan (1,1 miljoonaa vuonna 2022).

Suomen edustustot myöntävät vuosittain poliisin myöntämiin asiakirjoihin suhteutettuna vaatimattoman lukumäärän passeja ja henkilökortteja. Vuonna 2024 Suomen edustustojen myöntämiä passeja oli noin 15 000 ja henkilökortteja hieman alle 6 000 kappaletta. Lukumäärien suhteellisesta pienuudesta asiakirjojen saatavuus Suomen edustustoverkoston kautta on hyvin tärkeää. Erityisestä syystä myönnettyjä hätäpasseja edustustoissa myönnettiin vuonna 2023 241 kappaletta ja vuonna 2024 189 kappaletta.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on muuttaa Suomen passin ja suomalaisen henkilökortin enimmäisvoimassaoloaika 10 vuoteen. Samalla toteutettaisiin välttämättömäksi arvioituja asiakirjaturvallisuuteen ja hakemusmenettelyyn liittyviä lainsäädäntömuutoksia. Ehdotettu sääntely keskittäisi Suomessa vakituisesti asuvien henkilöiden hakemuksia Suomen ulkomaanedustustoista poliisille ja näin vapauttaisi ulkoasiainhallinnon resursseja muihin tehtäviin. Esitys vähentäisi kansalaisten tarvetta hakea uutta matkustusasiakirjaa vähintään viiden vuoden välein ja antaisi mahdollisuuden kehittää ja edelleen tehostaa toimivaltaisten lupaviranomaisten toimintaa.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on toimeenpanna hallituksen huhtikuun 2025 kehysriihessä tekemä linjaus Suomen passien enimmäisvoimassaoloajan pidentämisestä 10 vuoteen. Samalla esitetään myös henkilökorttilakiin tehtäväksi samansisältöiset muutokset. Passien ja henkilökorttien voimassaoloajan pidentäminen kymmeneen vuoteen vastaisi yleistä eurooppalaista käytäntöä. Valtaosassa EU-maita täysi-ikäisille myönnettävät passit ja henkilökortit ovat voimassa 10 vuotta. Ehdotus pyrkii vähentämään asiakirjojen uusimistarvetta ja asiointia viranomaisissa sekä sujuvoittamaan kansalaisten arkea ja vähentämään hallinnollista kuormaa.

Enimmäisvoimassaoloajan pidentämiseen liittyy korostunut riski hakemusten ja käyntiasioinnin voimakkaasta kausivaihtelusta. Ilmiön tasaamiseksi esitykseen sisältyy sääntelyehdotus, joka mahdollistaisi nykysääntelyn mukaisen kevennetyn hakumenettelyn hyödyntämisen lakimuutoksen voimaan tullessa. Mahdollisuuden voisi käyttää ainoastaan viisi vuotta voimassa olevaan passiin ja henkilökorttiin ja ainoastaan, jos voimassa olevan sääntelyn edellytykset muun muassa edellisen sormenjälkinäytteen antamisen määräajasta täyttyisivät.

Nykyistä pidempään voimassa olevien passin ja henkilökortin turvallisuuden parantamiseksi kasvokuvan ottaminen ehdotetaan säädettävän pääasiassa valokuvaamoiden ja valokuvaajien tehtäväksi. Yksittäinen passia tai henkilökorttia hakeva henkilö ei enää voisi itse toimittaa kasvokuvaansa poliisille hakemuksen liitteenä. Kasvokuvan ottavan ja poliisille toimittavan tahon tulisi myös olla tehtävään nähden luotettavaksi ja sopivaksi katsottu.

Kasvokuvan ottaminen olisi kuitenkin oltava poikkeustilanteissa mahdollista järjestää jatkossakin joustavasti. Kasvokuvaan liittyvä ehdotettu sääntely ei koskisikaan ulkoministeriön ja Suomen edustustojen myöntämiä asiakirjoja. Myös poliisilla olisi mahdollisuus olosuhteiden niin vaatiessa hyödyntää muuta käytettävissä olevaa kasvokuvaa. Suomen edustustoilta haettavien passien ja henkilökorttien lukumäärää pyrittäisiin rajoittamaan rajaamalla oikeus hakea edustustoilta yli vuoden voimassa olevaa passia ja henkilökorttia henkilöihin, joiden kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta ei ole Suomessa.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä arvioidaan olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia erityisesti poliisin tietojärjestelmäkustannusten ja sopimusjärjestelyjen osalta. Tietojärjestelmäkustannukset riippuvat tehtävien toiminnallisten muutosten laajuudesta, mitä on ollut hankkeen kuluessa haastavaa luotettavasti arvioida tarkalla tasolla. Passin ja henkilökortin kustannusten kattamisessa sovellettaisiin valtion maksuperustelakia, ja hinnat perustuisivat todellisiin kustannuksiin kuten

nykyisinkin. Poliisin määrärahoihin ei esityksellä näin ollen tulisi olla lainkaan vaikutusta, mutta siirtyviä määrärahoja tulisi poliisissa voida hyödyntää hiljaisten ja kiireisten vuosien välisten erojen aiheuttamien resurssitarpeiden erojen tasaamiseksi. Muutos edellyttäisi Poliisihallitukselta ja poliisilaitoksilta jatkuvaa ennakointia, varautumista ja toimintojen kehittämistä.

Passin ja henkilökortin hinta voisi muodostua nykyistä selvästi korkeammaksi, jos kustannuksia ei kyetä leikkaamaan. Keskeiset asiakirjoihin liittyvät kustannukset muodostuvat painatus-, varmenne- ja henkilöstökuluista. Painatuskulut ovat asiakirjan valmistajalle maksettavia maksuja, jotka tällä hetkellä määräytyvät yksikköhinnan perusteella. Luonteeltaan keskeiset kustannuserät ovat kiinteitä. Poliisihallituksen arvion mukaan suoritemaksuun kohdistuva korotuspaine voi tasaisimmallakin ennustemallilla olla suhteellisen merkittävä nykytilaan verrattuna, jos kuluja ei onnistuttaisi leikkaamaan vuoden 2024 tasoon nähden.

Passin ja henkilökortin enimmäisvoimassaoloajan pidentäminen edellyttäisi joka tapauksessa henkilökortti- ja passijärjestelmän peruslogiikkaan laajamittaisia muutostöitä. Kevennetyn menettelyn poistamisesta aiheutuisi Poliisihallituksen alustavan arvion mukaan lisäksi kustannuksia. Henkilökortin osalta toteutettavat vastaavat muutokset ovat tässä yhteydessä positiivinen tekijä, sillä järjestelmään ei tarvitse sisällyttää useampia rinnakkaisia teknisiä ratkaisuja.

Voimassaoloaikojen pidentäminen merkitsisi olennaista muutosta Poliisihallituksen nykyisiin sopimusjärjestelyihin. Uusi kilpailutus näyttäisi todennäköiseltä, sillä muutos vaikuttaisi sopimuksen arvoon alentavasti jopa kymmenillä miljoonilla euroilla. Voimassa olevan sopimuksen mukaisesti suunniteltujen asiakirjojen elinkaarta ei myöskään ole suunniteltu kymmeneksi vaan viideksi vuodeksi.

4.2.2 Vaikutukset viranomaisiin

Poliisihallitus

Poliisihallitus on arvioinut enimmäisvoimassaoloajan pidentämisen vaikutuksia monipuolisesti sisäministeriön poliisiosastolle 3.10.2025 lähettämässään kirjeessä (POL-2025-130425). Poliisihallituksen mukaan passin voimassaoloajan kaksinkertaistaminen vähentää päätösten kokonaismäärää merkittävästi, mutta ei suoraan puolita sitä. Esimerkiksi esitetty alaikäisten passien enimmäisvoimassaoloajan säilyminen viitenä vuotena vaikuttaa kokonaismäärään, kun alaikäisten osuus kaikista passinhaltijoista on noin 15 prosenttia. Poliisihallitus arvioi päätösten kokonaismäärän asettuvan pidemmällä aikavälillä nykyistä huomattavasti matalammalle tasolle. Työmäärä lupaviranomaisessa ei kuitenkaan vähenisi samassa suhteessa kuin päätösten määrä, koska kaikki hakijat asioisivat jatkossa henkilökohtaisesti poliisiasemalla. Nykyisin merkittävä osa hakemuksista (arviolta 30–45 prosenttia) käsitellään kevennetyssä menettelyssä ilman hakijan henkilökohtaista läsnäoloa. Kevennetystä menettelystä luovuttaisiin enimmäisvoimassaoloajan kasvaessa kymmeneen vuoteen.

Poliisihallituksen mukaan käyntiasioinnin määrä ei tulisikaan merkittävästi vähenemään, päätösten kokonaismäärän laskiessa. Poliisihallitus arvioi käyntiasioinnin vähenevän enintään noin 15 prosenttia nykyisestä. Hakemusten käsittelystä aiheutuva työmäärä voisi arvion mukaan vähentyä korkeintaan noin 30 prosenttia. Henkilöstön määrää ei voitaisi olennaisesti pienentää ilman, että sillä olisi vaikutusta poliisilaitosten kykyyn vastata kysyntään. Henkilöstön laajamittainen vähentäminen todennäköisesti johtaisi pidempiin käsittelyaikoihin ja ajanvarauksen ruuhkautumiseen. Henkilöstön määrän lisäksi säästöpaineita kohdistuisi todennäköisesti poliisin toimipisteisiin. Poliisin lupahallinto toimii tällä hetkellä useilla poliisiasemilla rajoitetuin aukioloajoin, ja lisäksi poliisilaitoksilla on yksittäisiä poliisiasemien ulkopuolisia palvelupisteitä. Kysynnän vähentyessä ja samanaikaisen kustannusleikkauspaineen johdosta voi

poliisilaitoksilla olla käytännön ongelmia kyetä tarjoamaan palveluitaan maantieteellisesti yhtä kattavasti kuin nykyisin.

Enimmäisvoimassaoloajan pidentämiseen liittyisi riski hakemusten ja käyntiasioinnin voimakkaasta kausivaihtelusta, johon poliisin olisi vaikea varautua käytännössä. Ilmiön tasaamiseksi esitykseen sisältyy sen voimaantulon osalta sääntelyehdotus, joka mahdollistaisi nykylainsäädännön mukaisen kevennetyn hakumenettelyn lakimuutoksen voimaan tullessa. Mahdollisuuden voisi käyttää ainoastaan kerran viisi vuotta voimassa olevan passin ja henkilökortin hakemiseen ja ainoastaan, jos voimassa olevan sääntelyn edellytykset muun muassa edellisen sormenjälkinäytteen antamisen määräajasta täyttyisivät. Koska menettely olisi todennäköisesti paitsi nopeampi, myös kustannuksiltaan merkittävästi edullisempi kuin käyntiasiointia edellyttävä hakemusmenettely, voisi siihen sisältyä valtion maksuperustelain soveltamisen johdosta myös verrattain voimakas hintaohjauselementti.

Poliisihallituksen nykyiseen passien ja henkilökorttien toimittamista koskevan sopimuksen tuotteita ei ole suunniteltu 10 vuoden voimassaoloajalle. Tämän vuoksi lainsäädäntömuutokset saattavat edellyttää voimakkaitakin muutoksia sopimussuhteeseen. Ilmeisinä vaihtoehtoina ovat voimassa olevan sopimuksen muuttaminen asiakirjojen elinkaarta pidentämällä tai voimassa olevan sopimuksen päättäminen ja uuden sopimuksen solmiminen. Jälkimmäinen vaihtoehto edellyttäisi kilpailutusta ja mittavaa, jopa muutaman vuoden kestävää käyttöönottoprojektia. Sopimus on myös rahalliselta arvoltaan suuri, noin 100 miljoonaa euroa, ja se sisältää satoja sivuja teknisiä yksityiskohtia. Valmistelu on tarpeen tehdä huolella, jotta sen perusteella tuotettavat asiakirjat ovat laadultaan ja luotettavuudeltaan edelleen korkeatasoisia.

Ulkoministeriö ja Suomen edustustot

Ulkoministeriön ja Suomen ulkomaan edustustojen myöntämien passien ja henkilökorttien lukumäärä on kokonaisuuteen suhteutettuna vaatimaton, mutta tehtävänä olennainen Suomen kansalaisten ja Suomessa pysyvästi oleskelevien henkilöiden perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Ehdotettu kasvokuvaan liittyvä sääntely ei koskisi ulkoministeriön tai Suomen edustustojen käsittelemiä passi- ja henkilökorttihakemuksia. Yhtäältä kasvokuvien ottaneen tahon velvoittaminen Suomen kansallisen lainsäädännön mukaiseen kaupparekisterimerkintään ei olisi tarkoituksenmukainen tai mahdollinen ratkaisu. Toisaalta ulkoministeriön toimivaltaan kuuluvien virka- ja diplomaattipassien käsittelyssä kyse olisi tarkoin rajatusta henkilöryhmästä, joiden kuvaamisen ulkoministeriö voisi hoitaa parhaaksi katsomallaan tavalla. Poikkeus pääsääntöön ulkoasiainhallinnon osalta tarkoittaisi kuitenkin mahdollisuutta kiertää kansallista kasvokuvaan kohdistuvaa sääntelyä asioimalla ulkomaan edustustossa. Tämän vuoksi ja ulkoasiainhallinnon toimintakyvyn takaamiseksi esityksessä ehdotetaan rajausta edustustoilta haettavien passien ja henkilökorttien enimmäisvoimassaoloaikaan 12 kuukauteen henkilöiltä, joilla on kotikunta Suomessa. Rajaus mahdollistaisi edustustoverkoston palvelutason tarpeenmukaista ylläpitämistä ja keskittämistä esimerkiksi suhteessa ulkosuomalaisiin, kun Suomessa asuvat henkilöt ohjautuisivat uuden sääntelyn mukaan enenevässä määrin asioimaan Suomessa poliisin toimipisteissä saadakseen asiakirjan täydellä voimassaoloajalla. Rajaus ei merkitsisi heikennystä akuuttiin tarpeeseen myönnettävien asiakirjojen kuten yhden matkan ajaksi myönnettävän hätäpassin ja erityisestä syystä nopeutetusti myönnettävän väliaikaisen passin suhteen, eikä siten olisi omiaan rajoittamaan perustuslain 9 §:ssä taattua liikkumisvapautta.

Rikosseuraamuslaitos ja muut viranomaiset

Esitettyyn sääntelyyn sisältyvään kasvokuvausta koskevaan pääsääntöön esitetään poikkeusta, joka mahdollistaisi joustavuuden viranomaistoiminnassa välttämättömät järjestelyt. Esimerkki tällaisesta olisi Rikosseuraamuslaitoksen mahdollisuus vastata vankeusrangaistusta suorittavan

henkilön kuvaamisesta, minkä lupaviranomainen voisi omalla päätöksellään sallia. Ehdotetulla sääntelyllä ei olisi siten tarkoitus aiheuttaa ylimääräistä haittaa, kustannuksia ja mahdollisia riskejä vankeinhoidossa tai muussa viranomaistoiminnassa velvoittamalla asioimaan valokuvauksessa yksityisellä, vaan kuvaus olisi mahdollista perustellusti ja olosuhteiden niin vaatiessa suorittaa myös viranomaisen toimesta.

4.2.3 Vaikutukset asiakirjaturvallisuuteen

Passin ja henkilökortin enimmäisvoimassaoloajan pidentäminen voi lisätä asiakirjan alttiutta väärinkäytöksille ja heikentää asiakirjaturvallisuutta. Yksi turvattomuutta lisäävä tekijä pidemmässä voimassaoloajassa on, että kierrossa on asiakirjoja nykyistä vanhemmilla turvaominaisuuksilla. Tämä koskee sekä asiakirjan fyysisiä turvaominaisuuksia että sirun tietoturvaa. Yksittäisen asiakirjan turvallisuuden olisi siis jatkossa kestettävä ajallisesti nykytilanteeseen verrattuna pidempään. Mitä pidempään yksittäinen passi on voimassa ja sama passimalli kierrossa, sitä houkuttelevammaksi sen voi arvioida muodostuvan väärentämistä yrittäville.

Kansainvälisesti merkittävin matkustusasiakirjojen turvallisuutta koskeva uhka liittyy kvanttilaskennan kehittymiseen. Kvanttilaskennan myötä julkisen avaimen salausmallit voivat muuttua turvattomiksi, koska tekniikan kehittyessä riittävästi salainen avain voidaan päätellä julkisen avaimen perusteella. Tämä ei koske ainoastaan passeja, vaan laajasti yhteiskunnan toimialoja. Ratkaisu ongelmaan on kvanttiturvallisten algoritmien käyttöönotto, minkä toteuttaminen edellyttää kuitenkin kansainvälistä yhteensovitusta ja muutoksen ennakoidaan olevan hidasta. Mitä pidemmällä voimassaoloajalla asiakirjoja myönnetään nykyisellä salauksella, sitä suurempi riski on, että salaus murretaan ja tietty passimalli muuttuisi turvattomaksi. Esityksessä riski huomioitaisiin henkilökorttiin sisältyvän kansalaisvarmenteen osalta, jonka enimmäisvoimassaoloajaksi esitetään henkilökortin voimassaoloajasta riippumatta edelleen viittä vuotta.

Asiakirjojen turvallisuuteen vaikuttaisi keskeisen biometrisen tunnisteen eli kasvokuvan käytettävyyden heikkeneminen. Mitä vanhempi passiin tallennettu kasvokuva on, sitä epävarmempaa henkilön tunnistaminen siitä on. Esitetty sääntely toisaalta rajaisi kasvokuvien ottamisen sellaisille elinkeinonharjoittajille ja oikeushenkilöille, joiden kaupparekisterilaissa tarkoitettu toimiala tai tarkoitus on valokuvaustoiminta ja jotka voitaisiin arvioida tehtävään luotettaviksi ja sopiviksi. Ehdotetun sääntelyn voi tältä osin arvioida parantavan kasvokuvien laatua ja luotettavuutta nykytilaan verrattuna.

4.2.4 Vaikutukset elinkeinonharjoittajiin ja yrityksiin

Esityksen tunnistetut vaikutukset elinkeinonharjoittamiseen ja yritystoimintaan ovat kahdenlaisia. Ensiksi vaikutusta on valokuvausalaan, jonka toimintaedellytyksiä turvattaisiin ehdotetun sääntelyn velvoittaessa suurimman osan passin ja henkilökortin hakijoista asioimaan valokuvaamossa tai valokuvausta elinkeinonaan harjoittavan luona ja tämän toimittamaan kasvokuvan lupaviranomaiseen. Myönteistä vaikutusta heikentäisi tosin enimmäisvoimassaoloajan pidentäminen, mikä johtaisi valokuvaustarpeen harvenemiseen. Toiseksi jonkin verran vaikutuksia olisi kansainvälisesti toimiviin yrityksiin ja elinkeinonharjoittajiin, jotka välttämättä tarvitsevat matkustusasiakirjaa kansainvälisessä toiminnassaan. Esimerkiksi merkittävä osa kansainvälistä lento- tai muuta liikennettä hoitavien yritysten henkilöstöstä Suomessa tarvitsee matkustusasiakirjan työtehtäviensä vuoksi. Yritykset ovat nykyisen lainsäädännön voimassa ollessa voineet halutessaan itse järjestää kasvokuvauksen työntekijöilleen. Ehdotuksen mukainen sääntely velvoittaisi kuitenkin jatkossa käyttämään valokuvausalan ammattilaista, ellei valokuvaus kuuluisi yrityksen omaan toimialaan tai tarkoitukseen.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Ehdotuksessa esitetään, että niin sanotusta kevennetystä hakemusmenettelystä luovuttaisiin passin ja henkilökortin enimmäisvoimassaolon pidentyessä 10 vuoteen. Voimassa olevan sääntelyn mukaan kevennetty menettely mahdollistaa sen, että keskimäärin joka toinen hakemus voidaan tehdä sähköisesti ilman hakijan asiointia lupaviranomaisessa. Huomattavasti pidemmän voimassaolon vuoksi hakija kävisi viranomaisen toimipisteessä keskimäärin vain noin 20 vuoden välein, minkä katsotaan olevan passin ja henkilökortin myöntämisen, asiakirjojen turvallisuuden ja luotettavuuden näkökulmasta aivan liian pitkä aikaväli.

Valmistelussa oli esillä vaihtoehto, jonka mukaan voimassaoloaikaa olisi porrastettu nyt ehdotettua enemmän, sillä kasvojen muutokset ovat etenkin pienillä lapsilla huomattavasti nopeampia ja vaikutus tunnistettavuuteen merkittävämpää kuin aikuisväestöllä. Poliisihallituksen tekemät analyysit passirekisterin aineistoista osoittavat myös käytännössä, että ikä on merkittävä tekijä kasvontunnistuksen epäonnistumisessa. Epäonnistumisen lisääntyminen ei ole ongelma ainoastaan rajaturvallisuuden kannalta, vaan myös passinhaltijan näkökulmasta, sillä epäonnistunut tunnistus voi myös estää rajanylityksen tai viivyttää sitä ja äärimmäisessä tapauksessa johtaa rikosepäilyyn. Alle 18-vuotiaille myönnettävän passin voimassaoloajan osalta vaihtoehtona pidettiin muun muassa ratkaisuehdotusta, jossa alle 5-vuotiaille myönnettävän passin ja henkilökortin enimmäisvoimassaoloaika olisi kolme vuotta.

Koska kasvokuviin liittyvät turvallisuusriskit kasvavat voimassaoloaikojen pidentyessä, on väärinkäytösten kuten toisen henkilön tai useamman kuin yhden henkilön piirteitä yhdistävän manipuloidun kuvan käyttäminen valmistelussa tunnistettu erityiseksi riskiksi. Harvoja tehokkaita tapoja vastata turvallisuusriskiin sääntelyllä olisi säätää kasvokuvan ottamisesta lupaviranomaisen tehtävänä. Passikuvauksen siirtämisestä lupaviranomaisen tehtäväksi arvioitiin valmistelussa koituvan vuosittain varsin merkittäviä kustannuksia, mikäli tarvittavat laitteet olisivat saatavilla ja mahdollisimman pitkälle automatisoituja. Olisi kuitenkin mahdollista, että markkinoilta saatavat kuvauslaitteet eivät huomioisi riittävällä tavalla jokaisen poliisiaseman erilaisia valaistusolosuhteita. Tarvittavat rakenteelliset ratkaisut synnyttäisivät alustavan arvion mukaan kertaluonteisia kuluja. Käyttäjää avustavan kuvausautomatiikan toteutuksesta ja kuvauslaitteiston integroinnista voidaan lisäksi arvioida syntyvän kertaluonteisia tietojärjestelmäkustannuksia. Uusi kokonaisuus edellyttäisi myös biometriatiedon keräämisen erikoistuneen asiantuntijan toimenkuvan perustamista viranomaiseen. Syntyvät kustannukset olisi tullut pitkällä aikavälillä kerätä kokonaisuudessaan asiakirjojen hinnoissa, johon viranomaiselle säädetty kuvaustehtävä olisi aiheuttanut jonkin verran lisää nostopainetta. Hakijalle koituva kokonaiskustannus olisi kuitenkin mahdollisesti jopa vähentynyt nykytilanteeseen verrattuna, koska passikuvan hankkiminen olisi ollut osa lupaviranomaisessa asiointia. Kansainvälisesti on saatu merkkejä siitä, että siirtymää tämänkaltaiseen käytäntöön teknologian kehittymisen ja väärinkäytösten lisääntymisen vuoksi on tehty tai tekeillä muissa maissa.

Pidempi voimassaoloaika voi lisätä turvallisuusriskejä myös vanhojen asiakirjojen osalta. Voimassa olevan sääntelyn mukaan uusi passi tai henkilökortti myönnetään ilman, että aiempi asiakirja kerätään pois tai mitätöidään fyysisesti. Asiakirjan peruuttaminen rekisteristä näkyy ainoastaan Suomen viranomaisille, eikä peruutusta voida kuuluttaa kansainvälisesti. Näin ollen asiakirjaa on mahdollista käyttää Suomen ulkopuolella, jos siihen merkitty alkuperäinen voimassaoloaika on jäljellä, minkä vuoksi tällaiset asiakirjat voivat olla arvokkaita rikollisille toimijoille. Ongelman mittakaava voi kasvaa pidemmän voimassaoloajan myötä. Moni muu valtio joko kerää vanhan matkustusasiakirjan pois tai mitätöi sen fyysisesti. Vastaavaa sääntelyä punnittiin

ehdotettavaksi myös Suomessa, sillä se voisi kohentaa prosessin turvallisuutta ja kompensoisi pidemmän voimassaoloajan aiheuttamia riskejä.

Toinen esillä ollut vaihtoehto passikuvauksen hoitamiselle on sen luvanvaraistaminen. Tämä edellyttäisi kahden kokonaan uuden hallinnollisen prosessin luomista. Ensinnäkin olisi luotava prosessi, jossa kuvaamoille myönnettäisiin luvat ja toisaalta lupien valvontaprosessi. Prosessien edellyttämiä tietojärjestelmäkustannuksia syntyisi sekä perustamisvaiheessa kertaluonteisesti että pysyvinä vuosittaisina kustannuksina Myös kertaluonteisia ja pysyviksi arvioituja työvoimakustannuksia aiheutuisi perustamisvaiheessa. Mallilla ei myöskään saavutettaisi lähellekään samaa turvallisuustasoa kuin kuvauksen siirtämisellä poliisin tehtäväksi ja muodostettaisiin kokonaan uusi hallinnollinen prosessi, mikä ei ole sopusoinnussa hallituksen sääntelyn keventämisen tavoitteen kanssa.

Syntyvät kustannukset voitaisiin rahoittaa pääsääntöisesti kuvaamoilta perittävien lupamaksujen muodossa. Vaikka tässä mallissa syntyvät kulut eivät nostaisi passien ja henkilökorttien lupamaksuja vastaavalla tavalla kuin mallissa, jossa viranomainen huolehtii kuvauksen järjestämisestä, olisi tämä malli käytännössä huomattavasti kalliimpi hakijoiden näkökulmasta. Kuvauksen hinta ei sisältyisi lupamaksuun, vaan hakijan tulisi hankkia passikuva erikseen. Koska kuvaamoille aiheutuisi luvan hankkimisesta lisäkustannuksia on yleisten liiketoiminnan lainalaisuuksien näkökulmasta ilmeistä, että kustannukset olisi katettava nostamalla passikuvien hintaa. Karkeasti arvioiden voidaan todeta, että hakijalle hakemuksen käsittelystä aiheutuva kustannus olisi hieman korkeampi kuin toimintamalliin, jossa viranomainen ottaa kuvan.

Lupaviranomaisen tarvitsemien resurssien ennakoinnin lisäämiseksi ja lupamenettelyn ruuhkautumisen riskin vähentämiseksi valmistelussa on ollut esillä vaihtoehto, jonka mukaan henkilökorttien voimassaolon pidentäminen alkaisi esimerkiksi viisi vuotta myöhemmin kuin passin osalta. Näin passin ja henkilökortin kysynnän vaihtelujaksot vuorottelisivat. Henkilökorttien voimassaoloajan ja hinnoittelun ratkaisut vaikuttavat merkittävästi kysyntään, poliisin lupahallinnon rahoitukseen sekä toiminnan sujuvuuteen. Suuret kausivaihtelut myöntömäärissä voivat puolestaan lisätä painetta toimipisteverkoston ja henkilöstön sopeuttamiselle, mikä voi johtaa ruuhkiin ja käsittelyaikojen pidentymiseen. Jos henkilökortin enimmäisvoimassaoloaika pidennetään samanaikaisesti passin kanssa, toteutuu vaihtelu suurimmillaan. Samanaikaisesti voidaan ennakoida, että jos henkilökortin voimassaoloaika ei pitene, vähenisi henkilökortin kysyntä merkittävästi 10-vuotisen passin kysynnän kasvaessa.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

EU-sääntely tai kansainväliset sopimukset eivät yleisesti määrittele passin enimmäisvoimassaoloaikaa, vaan asiasta säädetään pääsääntöisesti kunkin maan kansallisessa lainsäädännössä. Poikkeuksena tästä ovat väliaikaiset passit ja tilapäisestä syystä ilman sormenjälkiä myönnettävät passit, joiden voimassaoloaika ei saa ylittää 12 kuukautta neuvoston asetuksen (EY) N:o 2252/2004 mukaan. Asetus koskee jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa. YK:n kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) koneluettavia matkustusasiakirjoja koskevien määritelmien mukaan passien voimassaoloaika ei tulisi ylittää kymmentä vuotta. ICAO on suosittanut harkitsemaan lyhyempää voimassaoloaikaa, jotta asiakirjan siru voitaisiin päivittää riittävän nopeasti teknologian kehittyessä.

EU:n jäsenvaltiot ovat lähestyneet voimassaoloaikaa hyvin eri tavoin, eikä yhtenäistä yleiseurooppalaista linjaa ole muodostunut vaan käytössä on useita malleja. Laajemmassa vertailussa valtaosassa Eurooppaa enimmäisvoimassaoloajaksi on kuitenkin säädetty 10 vuotta: 24 maassa 30:sta passin enimmäisvoimassaoloaika on 10 vuotta, Suomi mukaan lukien kuudessa maassa viisi vuotta ja yhdessä seitsemän vuotta. Huomionarvoista on, että Ruotsi poikkeaa muista

Euroopan maista melko selvästi. Ruotsissa 12-vuotiaille ja sitä vanhemmille myönnettävät passit ja henkilökortit ovat voimassa viisi vuotta, alle 12-vuotiaille vain kolme vuotta. Yksikään Euroopan maa ei kuitenkaan myönnä kaikille ikäryhmille 10 vuoden passia. Eurooppalaisissa verrokkimaissa lasten tai alaikäisten passit ovat voimassa viisi vuotta tai sitä lyhyemmän ajan.

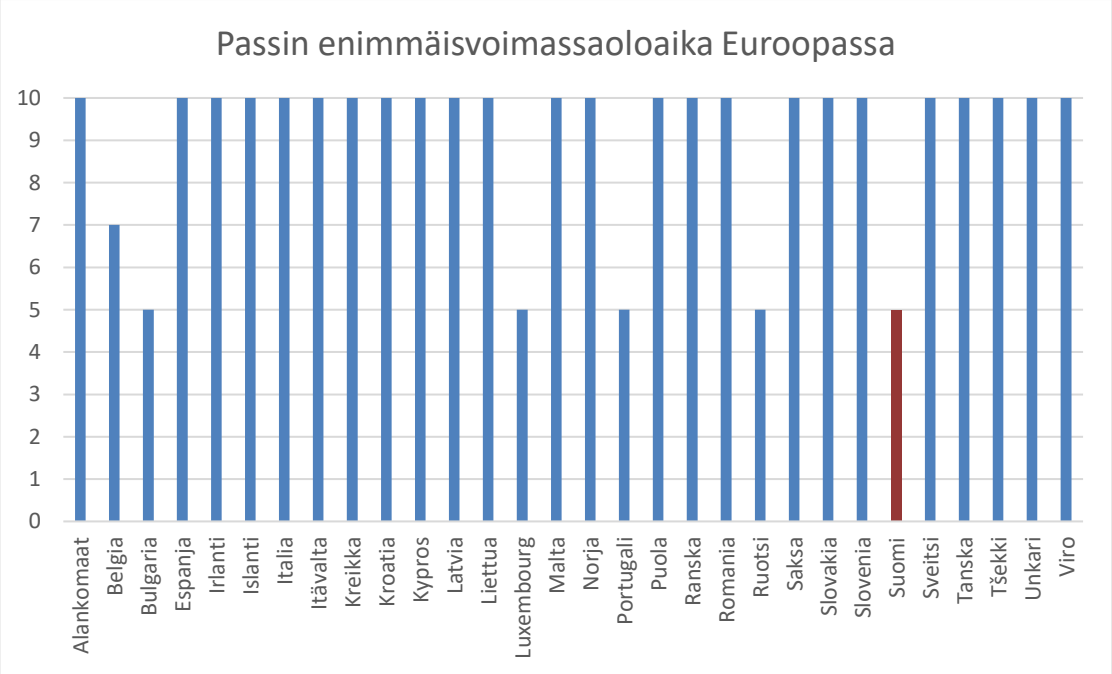

Henkilökorttien voimassaolon osalta valmistelussa on ollut esillä myös eräissä muissa EU-maissa omaksuttu sääntelymalli, jolla on mahdollistettu 70 tai 75 vuotta täyttäneille yli kymmenen vuoden voimassaolon asiointitarpeen vähentämiseksi vanhemmalla iällä. Malli on jossain muodossa käytössä Bulgariassa, Belgiassa, Kroatiassa, Tshekissä, Espanjassa ja Sloveniassa.

6 Lausuntopalaute

Täydennetään lausuntokierroksen jälkeen.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Passilaki

5 §. *Passin sisältö*. Pykälään ehdotetaan muutosta termin syntymäkotikunta osalta. Voimassa olevassa laissa käytetty sana syntymäkotikunta perustuu Suomessa käytössä olevaan kuntajakoon ja viittaa Suomen väestötietojärjestelmään kirjattuihin tietoihin, eikä ole sisällöllisesti tarkka, kun kyseessä on henkilö, joka on syntynyt Suomen ulkopuolella. Pykälässä ehdotetaan käytettävän sanan syntymäkotikunta sijaan sanaa syntymäpaikka. Sisällöllisenä muutoksena pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan alaikäiselle myönnettävään passiin merkittäisiin hänen huoltajiensa nimet tai tieto siitä sosiaalihuollosta vastaavasta toimielimestä, jonka viranhaltija on antanut suostumuksen. Ehdotetulla lisäyksellä pyrittäisiin varmistamaan, että ainakin passin myöntämishetken tieto huoltajista on käytettävissä rajavalvonnassa.

Tiedon merkitys korostuisi esimerkiksi tilanteissa, joissa rajavalvontaviranomaisen tulee varmistua huoltajan henkilöllisyydestä tai huoltajan antamasta tosiasiallisesta suostumuksesta lapsen maastavientitilanteessa.

5 a §. *Passin tekninen osa ja tietojen tarkastaminen*. Ehdotettu muutos johtuisi 5 §:ään ehdotetusta uudesta 3 momentista, johon pykälässä viitattaisiin.

6 §. *Passin hakeminen*. Pykälään esitetään teknistä muutosta ja sanan ulkoasiainministeriö korvaamista sanalla ulkoministeriö. Voimassa olevassa laissa käytetään ulkoministeriön aiempaa nimitystä ulkoasiainministeriö. Pykälästä esitetään poistettavaksi kasvokuvaan liittyvät säännökset, jotka sisältyisivät ehdotuksen mukaan kasvokuvaa koskevaan 6 b §:ään.

6 b §. *Kasvokuva*. Pykäläehdotus on sisällöllisesti uusi ja korvaisi aiemman 6 b §:n otsikon ja säännökset kokonaisuudessaan. Voimassa olevan 6 b §:n niin sanottua kevennettyä menettelyä koskevat säännökset eivät olisi passin pidemmän enimmäisvoimassaoloajan vuoksi tarpeen. Pykälään ehdotetut uudet säännökset koskisivat kasvokuvaa, josta ehdotetaan säädettävän selkeyden vuoksi yhdessä pykälässä. Ehdotuksen 1 ja 4 momentit vastaisivat voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ensin mainitussa säädettäisiin edelleen velvollisuudesta liittää hakemukseen hakijan kasvokuva, josta hakija on hyvin tunnistettavissa ja 4 momentissa sisäministeriön harkinnanvaraisesta asetuksenantovaltuudesta. Kokonaan uusiksi momenteiksi esitetään kasvokuvan ottajaa koskevaa 2 momenttia, kasvokuvan ominaisuuksia koskevaa 3 momenttia, lupaviranomaisen harkintavaltaa koskevaa 5 momenttia ja 6 momentissa ehdotettua poikkeusta kasvokuvan ottamiseen liittyvään sääntelyyn 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen hakemusten osalta.

Ehdotetun 2 momentin pääsäännön mukaan hakijan kasvokuvan saisi ottaa vain sellainen elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, jonka kaupparekisterilain (564/2023) 4 §:ssä tarkoitettu toimiala tai tarkoitus on valokuvaustoiminta. Kasvokuvan ottaneen elinkeinonharjoittajan tai oikeushenkilön tulisi toimittaa kasvokuva lupaviranomaiselle, eikä hakija itse sitä voisi tehdä. Ehdotetun momentin mukaan lupaviranomainen merkitsisi tiedon valokuvan ottaneesta luonnollisesta henkilöstä tai oikeushenkilöstä passirekisteriin.

Ehdotetun 3 momentin sääntelyllä pyrittäisiin varmistamaan kasvokuvan riittävän korkeaa laatua ja luotettavuutta. Momenttiehdotuksen mukaan kasvokuvan tulisi olla värillinen ja sen voisi toimittaa lupaviranomaiselle vain sähköisesti. Kasvokuvaa ei myöskään saisi teknisin toimin tai muutoin muokata muussa tarkoituksesta kuin kuvan laadun parantamiseksi välttämättömän värinkorjauksen tekemiseksi. Kuvasta ei saisi poistaa eikä siihen lisätä mitään elementtejä.

Poikkeuksellisia tilanteita varten 5 momentissa ehdotetaan säädettävän lupaviranomaisen harkintavallasta poiketa siitä, mitä pykälässä säädettäisiin kasvokuvan ottamisesta. Lupaviranomainen saisi ehdotetun 2 momentin estämättä ottaa itse tai hyväksyä kasvokuvan, jos se on olosuhteisiin nähden välttämätöntä. Tällaisia olosuhteita olisivat esimerkiksi hätäpassin tai väliaikaisen passin myöntäminen, hakijasta riippumattomat tekniset virhetilanteet lupaviranomaisen järjestelmissä tai muu vastaava peruste. Säännöstä olisi lupaviranomaisessa epäselvissä tapauksissa sovellettava hakijan etu ja huomioiden hyödyksi, erityisesti mikäli asiaan liittyisi lapsen etu. Muiden viranomaisten osalta lupaviranomainen voisi käyttää harkintavaltaa ja sen olisi hyväksyttävä esimerkiksi rikosseuraamuslaitoksen perustelemissa tapauksissa laitoksen itsensä ottama ja toimittama, muun sääntelyn edellytykset täyttävä kasvokuva vankeusrangaistusta suorittavan henkilön hakemukseen. Ehdotetaan, että kasvokuvan ottamiseen liittyvää sääntelyä ei sovellettaisi 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin hakemuksiin. Kyseessä olisivat ulkomailla tehdyt hakemukset sekä diplomaatti- ja virkapassihakemukset.

6 c §. *Kasvokuvan ottajan luotettavuus ja sopivuus*. Pykäläehdotus on kokonaisuudessaan uusi ja täydentää 6 b §:ään esitettyä kasvokuvaan liittyvää sääntelyä. Ehdotetun pykälän mukaan kasvokuvan ottajan tulisi olla luotettava ja sopiva ottamaan passivalokuva ja toimittamaan se lupaviranomaiselle. Luotettavuus ja sopivuus määritetään pykäläehdotuksessa kielteisen kautta: kasvokuvan ottajaa ei voitaisi pitää luotettavana ja sopivana, jos kasvokuvan ottajana toimiva luonnollinen henkilö on kolmen passikuvan lupaviranomaiselle toimittamista edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai oikeushenkilö yhteisösakkoon; kasvokuvan ottaja on konkurssissa, tai jos kasvokuvan ottaja on määrätty liiketoimintakieltoon tai väliaikaiseen liiketoimintakieltoon. Pykäläehdotus rajattaisiin samoin kuin ehdotettu 6 b § eikä sitä sovellettaisi ulkomailla tehtyjen hakemusten tai diplomaatti- ja virkapassihakemusten kasvokuvien ottajaan.

7 §. *Alaikäisen passihakemus*. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jonka mukaan muihin kuin 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin hakemuksiin annettava huoltajan suostumus olisi annettava joko henkilökohtaisesti tai sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitetulla tavalla vahvasti sähköisesti tunnistautuneena. Ehdotetulla lisäyksellä pyritään lisäämään annetun suostumuksen luotettavuutta ja ehkäisemään väärennetyn kirjallisen suostumuksen hyödyntäminen alaikäisen passihakemuksessa.

10 §. *Passin myöntäminen*. Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 4 momentti, jonka mukaan alaikäisen Suomen kansalaisen passiin merkittäisiin tieto alaikäisen huoltajista tai toimielimestä. Tiedon lisäämisellä pyritään sujuvoittamaan perheiden matkustusta ja mahdollistamaan rajavalvontaviranomaisen kykyä varmistua huoltajan henkilöllisyydestä sekä huoltajan antamasta tosiasiallisesta suostumuksesta lapsen maastavientitilanteessa.

14 §. *Passin voimassaoloaika*. Pykälän 1 momentissa passin voimassaoloajaksi esitetään kymmenen vuotta ja alaikäisen passin voimassaoloajaksi viisi vuotta myöntämispäivästä. Pykälän 2–9 momentit sisältäisivät säännökset poikkeuksiksi 1 momentin pääsäännöstä. Poikkeuksiin ei sinänsä esitetä laajoja muutoksia, mutta voimassaoloajan muuttaminen edellyttää useita teknisiä muutoksia momentteihin.

Diplomaattipassin ja virkapassin voimassaoloajaksi esitetään kuusi vuotta nykyisen viiden vuoden sijaan. Näiden asiakirjojen enimmäisvoimassaoloajaksi ei esitetä pääperiaatteen mukaisesti kymmentä vuotta, sillä ne perustuvat väliaikaiseen asemaan tai tehtävään, minkä uudelleenarviointia lyhyemmällä aikavälillä voidaan pitää perusteltuna. Voimassaoloaika olisi kuitenkin vuoden nykysääntelyn mukaista pidempi, jolloin esimerkiksi tasavallan presidentille myönnettävä matkustusasiakirja voisi olla voimassa koko virkakauden. Diplomaattipassi ja virkapassi voitaisiin edelleen erityisestä syystä myöntää kuutta vuotta lyhyemmäksi ajaksi. Merimiespassi olisi ehdotuksen mukaan voimassa nykysääntelyn mukaisesti viisi vuotta sen myöntämispäivästä ja voitaisiin edelleen erityisestä syystä myöntää viittä vuotta lyhyemmäksi ajaksi. Ehdotetun 9 momentin mukaan passia ulkomailla hakevalle Suomen kansalaiselle, jolla on kotikuntalain (201/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kotikunta Suomessa, voitaisiin myöntää passi enintään 12 kuukaudeksi. Säännöksellä pyrittäisiin ehkäisemään ehdotetun kasvokuvaan liittyvän sääntelyn kiertäminen asioimalla Suomen ulkomaan edustustoissa ja keskittämään Suomessa vakituisesti asuvien kansalaisten hakemukset poliisille, mikä myös olisi omiaan keventämään edustustojen lupatehtäviä. Rajaus ei vaikuttaisi oikeuteen saada akuuttiin tarpeeseen myönnettävä matkustusasiakirja kuten hätäpassi tai väliaikainen passi.

15 §. *Passin myöntämisen esteet*. Pykälään esitetään lisättävän uusi peruste evätä passi sellaisissa tilanteissa, jossa passia hakeva henkilö ei täytä lain 6 §:ssä tai muualla passilaissa tarkoitettuja edellytyksiä. Säännös selkeyttäisi lupaviranomaisen tehtävää ja antaisi lakiin perustuvan

mahdollisuuden omasta aloitteestaan lopettaa hallinnollinen prosessi, kun mainittuja edellytyksiä passin saamiselle ei ole.

20 §. *Päätös*. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan päätöstä passin peruuttamisesta 21§:n 1 momentin 2 kohdan nojalla tai 3 kohdassa tarkoitetun passinhaltijan ilmoituksen perusteella voitaisiin antaa tiedoksi tavallisena tiedoksiantona. Säännöksen tarkoituksena on keventää ja suoraviivaistaa lupaviranomaisen hallintotehtävän hoitamista.

21 §. *Passin peruuttamisen edellytykset*. Pykälään ehdotetaan lisättävän kaksi uutta passin peruuttamisen edellytystä. Ensiksi passinhaltijan kuoleman ehdotetaan johtavan velvoittavaan passin peruuttamisedellytykseen. Vastaavaa säännöstä ei tällä hetkellä ole passilaissa. Toisena lisäyksenä ehdotetaan, että mikäli passinhaltijan henkilötiedot ovat muuttuneet eikä uutta passia olisi haettu kuuden kuukauden kuluessa muutoksesta, lupaviranomainen peruuttaisi passin. Tällä vähennettäisiin väärillä tiedoilla olevien mutta voimassa olevien passien määrää. Passinhaltijalla olisi ehdotuksen mukaan kuitenkin riittävästi aikaa hakea uutta passia oikeilla tiedoilla ennen edellisen passin peruuttamista.

Harkinnanvaraisiksi peruuttamisedellytyksiksi esitetään lisättävän kaksi kasvokuvaan liittyvää perustetta. Ensimmäisen lisäysehdotuksen mukaan passin voisi peruuttaa, mikäli sen myöntämisen jälkeen kävisi ilmi, että kasvokuvaa on ennen sen lupaviranomaiselle toimittamista muunnettu 6 b §:ssä säädettyjen edellytysten vastaisesti. Toisen lisäysehdotuksen mukaan passin voisi peruuttaa, jos sen myöntämisen jälkeen kävisi ilmi, ettei kasvokuvan ottaja olisi kasvokuvan toimittaessaan ollut 6 c §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja sopiva. Lisäyksillä pyrittäisiin tehostamaan kasvokuvaan liittyvää sääntelyä ja varmistamaan kasvokuvan luotettavuutta.

24 §. *Edellytykset passin ottamiselle viranomaisen haltuun*. Pykälään esitetään lisättävän uusi 4 momentti, jonka mukaan passihakemuksen yhteydessä esitetty tunnistamisasiakirja voitaisiin väliaikaisesti ottaa viranomaisen haltuun, jos se on tarpeen asiakirjan aitouden toteamiseksi. Kyseeseen tulisi jokin muu tunnistamisasiakirja kuin Suomen passi, esimerkiksi jonkin muun valtion myöntämä tunnistamisasiakirja. Viranomaisen haltuun ottaminen tulisi perustella tarkoin, sen tulisi rajoittua välttämättömän arvion tekemiseen, eikä asiakirjaa saisi pitää viranomaisen hallussa kuin väliaikaisesti. Väliaikaisena hallussapitona voitaisiin tässä yhteydessä pitää enintään yhtä vuorokautta.

29 §. *Passirekisteri*. Pykälään esitetään ehdotetun 6 b §:n mukaista lisäystä, jonka mukaan tieto 6 b §:ssä tarkoitetusta valokuvan ottaneesta tahosta lisättäisiin passirekisteriin.

Voimaantulo. Ehdotetun lain voimaan tullessa voimassa oleviin passeihin sovellettaisiin kumotun lain 6, 6 b ja 14 §:ää.

7.2 Henkilökorttilaki

3 §. *Kansalaisvarmenne*. Pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan kansalaisvarmenne on voimassa viisi vuotta. Säännöksellä mahdollistettaisiin kansalaisvarmenteen suojaksi asetettujen varmenteiden ajantasaisena pitäminen. Säännöksen johdosta henkilöllä voisi olla 10 vuoden voimassaoloajalla myönnetty henkilökortti, jonka sisältämän kansalaisvarmenteen voimassaolo päättyisi kuitenkin viiden vuoden kuluttua henkilökortin myöntämisestä.

9 §. *Henkilökortin hakeminen*. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus, jonka mukaan hakijan tulisi saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse hakemuksen täydentämistä varten, jollei 10 §:stä muuta johdu. Kyseisen 10 §:n säännökset liittyvät tilanteisiin, joissa

hakijan ei tarvitse asioida henkilökohtaisesti lupaviranomaisessa niin kutsutun kevennetyn menettelyn edellytysten täyttyessä. Ehdotuksessa esitetään kevennetystä menettelystä luopumista, sillä sen säilyttäminen johtaisi uuden enimmäisvoimassaolosääntelyn aikana lupaviranomaisessa henkilökohtaisesti asioinnin harvenemiseen jopa 20 vuoden välein, mitä ei voida perustella turvallisuusnäkökohdista. Pykälän 2 momenttiin esitetään teknistä muutosta, jolla ulkoministeriöön viitattaisiin aiemman ulkoasiainministeriö-sanan sijaan sanalla ulkoministeriö.

12 §. *Henkilökorttihakemuksen liitteet*. Pykälästä esitetään poistettavaksi kasvokuvaan liittyvät säännökset, jotka sisältyisivät ehdotuksen mukaan kasvokuvaa koskevaan 12 a §:ään. Lisättäväksi ehdotetaan myös säännös, jonka mukaan muissa kuin 9 §:n 2 momentissa tarkoitetulle Suomen ulkomaan edustustolle jätettävissä hakemuksissa huoltajan suostumus alaikäisen hakemukseen olisi annettava henkilökohtaisesti tai sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitetulla tavalla vahvasti sähköisesti tunnistautuneena.

12 a §. *Kasvokuva*. Pykäläehdotus on uusi. Ehdotetut uudet säännökset koskisivat kasvokuvaa, josta ehdotetaan säädettävän selkeyden vuoksi yhdessä pykälässä. Ehdotetun pääsäännön mukaan hakijan kasvokuvan saisi ottaa vain sellainen elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, jonka kaupparekisterilain (564/2023) 4 §:ssä tarkoitettu toimiala tai tarkoitus on valokuvaustoiminta. Kasvokuvan ottaneen elinkeinonharjoittajan tai oikeushenkilön tulisi toimittaa kasvokuva lupaviranomaiselle, eikä hakija itse sitä voisi tehdä. Ehdotetun momentin mukaan lupaviranomainen merkitsisi tiedon valokuvan ottaneesta luonnollisesta henkilöstä tai oikeushenkilöstä henkilökorttirekisteriin. Ehdotetulla sääntelyllä pyrittäisiin varmistamaan kasvokuvan riittävän korkea laatu ja luotettavuus. Ehdotuksen mukaan kasvokuvan tulisi olla värillinen ja sen voisi toimittaa lupaviranomaiselle vain sähköisesti. Kasvokuvaa ei myöskään saisi teknisin toimin tai muutoin muokata muussa tarkoituksesta kuin kuvan laadun parantamiseksi välttämättömän värinkorjauksen tekemiseksi. Kuvasta ei saisi poistaa eikä siihen lisätä mitään elementtejä.

Poikkeuksellisia tilanteita varten ehdotetaan säädettävän lupaviranomaisen harkintavallasta poiketa siitä, mitä pykälässä säädettäisiin kasvokuvan ottamisesta. Lupaviranomainen saisi ehdotetun 2 momentin estämättä ottaa itse tai hyväksyä kasvokuvan, jos se on olosuhteisiin nähden välttämätöntä. Tällaisia olosuhteita olisivat esimerkiksi hakijasta riippumattomat tekniset virhetilanteet lupaviranomaisen järjestelmissä tai muu vastaava peruste. Säännöstä olisi lupaviranomaisessa epäselvissä tapauksissa sovellettava hakijan etu ja huomioiden hyödyksi, erityisesti mikäli asiaan liittyisi lapsen etu. Muiden viranomaisten osalta lupaviranomainen voisi käyttää harkintavaltaa ja sen olisi hyväksyttävä esimerkiksi rikosseuraamuslaitoksen perustelemissa tapauksissa laitoksen itsensä ottama ja toimittama, muun sääntelyn edellytykset täyttävä kasvokuva vankeusrangaistusta suorittavan henkilön hakemukseen. Ehdotetaan, että kasvokuvan ottamiseen liittyvää sääntelyä ei sovellettaisi 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin ulkomailla tehtyihin hakemuksiin.

12 b §. *Kasvokuvan ottajan luotettavuus ja sopivuus*. Pykäläehdotus on kokonaisuudessaan uusi ja täydentää 12 a §:ään esitettyä kasvokuvaan liittyvää sääntelyä. Ehdotetun pykälän mukaan kasvokuvan ottajan tulisi olla luotettava ja sopiva ottamaan kasvokuva henkilökorttia varten ja toimittamaan se lupaviranomaiselle. Luotettavuus ja sopivuus määritetään pykäläehdotuksessa kielteisen kautta: kasvokuvan ottajaa ei voitaisi pitää luotettavana ja sopivana, jos kasvokuvan ottajana toimiva luonnollinen henkilö on kolmen kasvokuvan lupaviranomaiselle toimittamista edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai oikeushenkilö yhteisösakkoon, kasvokuvan ottaja on konkurssissa, tai jos kasvokuvan ottaja on määrätty liiketoimintakieltoon tai väliaikaiseen liiketoimintakieltoon. Pykäläehdotus rajattaisiin samoin kuin ehdotettu 12 a § eikä sitä sovellettaisi ulkomailla tehtyjen hakemusten kasvokuvien ottajaan.

19 §. *Alaikäisen henkilökortin ja henkilökortin voimassaoloaika*. Pykälän nimeä esitetään muutettavaksi alaikäisen henkilökortin osalta ehdotetun muutoksen vuoksi. Henkilökortti myönnettäisiin ehdotetun 1 momentin mukaan kymmeneksi vuodeksi. Alaikäisen henkilökortti ja 16 §:ssä tarkoitettu alaikäiselle myönnettävä henkilökortti myönnettäisiin enintään viideksi vuodeksi. Myös ulkomaalaisen henkilökortti myönnettäisiin viideksi vuodeksi tai enintään hakijan oleskeluluvan tai oleskelukortin voimassaoloajaksi. Henkilökortti voitaisiin myöntää kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi 17 §:n 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle. Ehdotetun 7 momentin mukaan henkilökorttia ulkomailla hakevalle Suomen kansalaiselle, jolla on kotikuntalain (201/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kotikunta Suomessa, voitaisiin myöntää henkilökortti enintään 12 kuukaudeksi. Rajoituksella pyrittäisiin ehkäisemään ehdotetun kasvokuvaan liittyvän sääntelyn kiertäminen asioimalla Suomen ulkomaan edustustoissa ja keskittämään Suomessa vakituisesti asuvien kansalaisten hakemukset poliisille, mikä myös olisi omiaan keventämään edustustojen lupatehtäviä.

21 §. *Henkilökortin toimittaminen ja luovuttaminen*. Pykälässä ehdotetaan muutettavan viittaus ulkoministeriöön aiemman ulkoasiainministeriön sijaan.

25 §. *Henkilökortin peruuttamisen edellytykset*. Pykälään ehdotetaan lisättävän henkilökortin harkinnanvaraisiksi peruuttamisedellytyksiksi kaksi kasvokuvaan liittyvää perustetta. Ensimmäisen lisäysehdotuksen mukaan henkilökortin voisi peruuttaa, mikäli sen myöntämisen jälkeen kävisi ilmi, että kasvokuvaa on ennen sen lupaviranomaiselle toimittamista muunnettu 12 a §:ssä säädettyjen edellytysten vastaisesti. Toisen lisäysehdotuksen mukaan henkilökortin voisi peruuttaa, jos sen myöntämisen jälkeen kävisi ilmi, ettei kasvokuvan ottaja olisi kasvokuvan toimittaessaan ollut 12 b §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja sopiva. Lisäyksillä pyrittäisiin tehostamaan kasvokuvaan liittyvää sääntelyä ja varmistamaan kasvokuvan luotettavuutta.

26 §. *Ulkomaalaisen henkilökortin peruuttamisen ja voimassaolon päättymisen edellytykset*. Pykälään ehdotetaan lisättävän ulkomaalaisen henkilökortin harkinnanvaraisiksi peruuttamisedellytyksiksi kaksi kasvokuvaan liittyvää perustetta. Ensimmäisen lisäysehdotuksen mukaan ulkomaalaisen henkilökortin voisi peruuttaa, mikäli sen myöntämisen jälkeen kävisi ilmi, että kasvokuvaa on ennen sen lupaviranomaiselle toimittamista muunnettu 12 a §:ssä säädettyjen edellytysten vastaisesti. Toisen lisäysehdotuksen mukaan ulkomaalaisen henkilökortin voisi peruuttaa, jos sen myöntämisen jälkeen kävisi ilmi, ettei kasvokuvan ottaja olisi kasvokuvan toimittaessaan ollut 12 b §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja sopiva. Lisäyksillä pyrittäisiin tehostamaan kasvokuvaan liittyvää sääntelyä ja varmistamaan kasvokuvan luotettavuutta.

31 §. *Henkilökorttirekisteri*. Pykälään esitetään ehdotetun 12 a §:n mukaista lisäystä, jonka mukaan tieto 12 a §:ssä tarkoitetusta valokuvan ottaneesta tahosta lisättäisiin passirekisteriin.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Voimassa olevan lainsäädännön nojalla on annettu valtioneuvoston asetus passeista ja henkilökorteista (1167/2016) sekä sisäministeriön asetus passiin ja henkilökorttiin liitettävästä valokuvasta (1168/2016).

Valtioneuvostolle passilaissa säädetyt asetuksenantovaltuudet lain sisältyvät 2, 5, 6, 19, 35 ja 38 §:ään. Passilaissa valtioneuvostolle säädetyistä asetuksenantovaltuuksista 2, 5 ja 6 §:ssä säädetyt valtuudet ovat velvoittavia ja 19, 35 ja 38 §:ssä säädetyt valtuudet harkinnanvaraisia. Sisäministeriölle passilaissa säädetyt harkinnanvaraiset asetuksenantovelvollisuudet sisältyvät passilain 6 ja 6 a §:ään.

Henkilökorttilaissa valtioneuvostolle säädetyt asetuksenantovaltuudet sisältyvät lain 4, 11, 12, 21 ja 22 §:ään. Valtuudet ovat harkinnanvaraisia. Sisäministeriölle on henkilökorttilaissa säädetty harkinnanvaraiset asetuksenantovaltuudet 9 a ja 12 §:ssä.

Ehdotus ei sisällä asetuksenantovaltuuksien osalta muutoksia. Mainittujen asetusten säännöksiä tulisi kuitenkin muuttaa ja asetukset antaa ennen ehdotetun lain voimaantuloa.

9 Toimeenpano ja seuranta

Jakso täydentyy lausuntokierroksen aikana ja jälkeen.

10 Suhde muihin esityksiin

Jakso täydentyy lausuntokierroksen aikana ja jälkeen.

10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Jakso täydentyy mahdollisesti lausuntokierroksen aikana ja jälkeen.

10.2 Suhde talousarvioesitykseen

Ei suhdetta talousarvioesitykseen.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Lakiehdotuksia on arvioitava perustuslain 6 §:ssä tarkoitetun yhdenvertaisuuden ja 18 §:ssä tarkoitetun elinkeinovapauden kannalta.

Yhdenvertaisuus

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Yhdenvertaisuussäännös kohdistuu myös lainsäätäjään. Lailla ei voida mielivaltaisesti asettaa kansalaisia tai kansalaisryhmiä toisia edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan. Yhdenvertaisuussäännös ei kuitenkaan edellytä kaikkien kansalaisten kaikissa suhteissa samanlaista kohtelua, elleivät asiaan vaikuttavat olosuhteet ole samanlaisia. Yhdenvertaisuusnäkökohdilla on merkitystä sekä myönnettäessä lailla etuja ja oikeuksia kansalaisille että asetettaessa heille velvollisuuksia.

Passilain 14 §:ssä ja henkilökorttilain 19 §:ssä ehdotetaan alaikäisen henkilökortin ja alaikäiselle myönnettävän henkilökortin olevan voimassa enintään viisi vuotta, kun täysi-ikäiselle hakijalle sama asiakirja voitaisiin myöntää 10 vuodeksi. Ikään perustuvan eron enimmäisvoimassaoloajassa voitaisiin kuitenkin katsoa olevan hyväksyttävää, kun se perustuisi objektiivisiin syihin, kuten kasvonpiirteiden nopeasta muutoksesta johtuvaan tarpeeseen varmistaa henkilön tunnistettavuus lyhyemmällä voimassaoloajalla. Poikkeus sääntelyssä kohdistuisi myös kaikkiin alaikäisiin samoin perustein.

Myös ulkomaalaisen henkilökortin, merimiespassin ja virka- ja diplomaattipassin voimassaoloaikojen esitetään eroavan perusmuotoisten henkilökortin ja passin voimassaoloajoista. Mainittuja asiakirjoja yhdistää niiden perustuminen esimerkiksi kansalaisuuden sijaan useammin vaihtuvaan asemaan, tehtävään tai muusta lainsäädännöstä johtuvaan oikeuteen. Näin ollen myös asiakirjan saamisen edellytyksiä olisi perusteltua tarkastella perusmuotoisia asiakirjoja useammin.

Passilain 14 §:ssä ja henkilökorttilain 19 §:ssä ehdotettu kotikuntaan perustuva rajoitus ulkomailla haettavien asiakirjojen voimassaoloon on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumisen näkökulmasta erityisen tarkasti. Rajoituksen perusteltavuutta lisäisi toisaalta se, että rajoitus liittyy palvelujen järjestämiseen Suomen rajojen ulkopuolella ja asiakirjaturvallisuuteen, eikä mielivaltaiseen erotteluun henkilöiden välillä. Rajoittamisen voitaisiin katsoa olevan suhteellisuusperiaatteen mukainen, kun palvelujen saatavuus Suomessa ei maassa asuvien henkilöiden osalta ehdotetun sääntelyn johdosta muuttuisi, oikeutta asiakirjan hakemiseen ja saamiseen ei sinänsä olisi rajattu vaan asiakirjan voimassaolon pituutta rajoitettu, eikä oikeutta välittömään tarpeeseen myönnettäviin matkustusasiakirjoihin kuten hätäpassi tai väliaikainen passi ehdotettaisi lainkaan rajattavaksi. Lakiehdotuksissa esitetään lisäksi, että rajoitus ei koskisi Suomen valtion palveluksessa olevia henkilöitä eikä sellaisia henkilöitä, jotka työskentelevät sellaisessa monenvälisessä järjestössä, johon Suomi kuuluu.

Elinkeinovapaus

Ehdotettuihin passilain 6 b ja 6 c §:ään sekä henkilökorttilain 12 a ja 12 b §:ään sisältyvät rajoitukset, joiden mukaan kasvokuvan voisivat ottaa vain valokuvaustoimintaa harjoittavat ja luotettavuuskriteerit täyttävät toimijat, vaikuttaa perustuslain 18 §:ssä tarkoitettuun elinkeinovapauteen. Ehdotetuilla rajoituksella katsotaan kuitenkin olevan selkeä, perusteltu yhteys yleiseen etuun kansallisen turvallisuuden ja asiakirjan luotettavuuden varmistamisella, eikä se ole omiaan asettamaan toimijoita keskenään eri asemaan.

Perustuslakivaliokunta on aiemmin katsonut yhdenvertaisuussääntelyn kohdistuvan myös lainsäätäjään, ja että lailla ei voitaisi mielivaltaisesti asettaa kansalaisia tai kansalaisryhmiä toisia edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan. Valiokunta on myös todennut lainsäädännölle olevan kuitenkin myös ominaista, että se kohtelee tietyn hyväksyttävän yhteiskunnallisen intressin vuoksi ihmisiä eri tavoin. (PeVL 2/2025) Hyväksyttävyys on perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan riippunut yhteydestä lain tarkoitukseen ja siitä, kuinka perusteltu ja kiinteä tämä suhde on ollut (PeVL 44/2010 vp). Erotteluiden, jotka kohdistuvat henkilöihin ei tule olla mielivaltaisia, eivätkä ne saa muodostua kohtuuttomiksi (PeVL 2/2025 vp ja esim. PeVL 57/2016 vp, PeVM 11/2009 vp, PeVL 18/2006 vp).

Esitetyt rajoitukset turvaisivat tarkasti rajatuin tavoin asiakirjaturvallisuutta ja selventäisivät viranomaisen tehtäviä, eivätkä olisi omiaan asettamaan henkilöitä mielivaltaisesti keskenään eri asemaan heidän asemansa tai henkilönsä perusteella.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

passilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan passilain (671/2006) 5 §, 5 a §:n 2 momentti, 6 ja 6 b §, 7 §:n 1 momentti, 10 §, 14 §, 21 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta ja 2 momentin 4 ja 5 kohta, 29 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 5 ja 6 b §, 7 §:n 1 momentti, 14 § sekä 21 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta ja 2 momentin 4 ja 5 kohta laissa 695/2021, 5 a §:n 2 momentti sekä 29 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 456/2009, 10 §:n 2 momentti laissa 505/2013, 6 § laissa 966/2014, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 6 c §, 15 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 303/2013, uusi 4 kohta, 20 §:ään uusi 2 momentti, 21 §:n 1 momenttiin uusi 7 ja 8 kohta, ja 2 momenttiin, sellaisena kuin ne ovat laissa 695/2021, uusi 6 ja 7 kohta, 24 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 853/2011 ja 966/2014 uusi 4 momentti ja 29 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 629/2019, uusi 5 kohta, seuraavasti:

5 §

Passin sisältö

Passiin merkitään hakijan sukunimi, etunimet, sukupuoli, syntymäaika ja henkilötunnus, kansalaisuus, syntymäpaikka, passin myöntämispäivä ja viimeinen voimassaolopäivä, passin myöntänyt viranomainen ja passin numero. Passissa on lisäksi passinhaltijan kasvokuva ja nimikirjoitus. Kelpoisuusalueeltaan rajoitettuun passiin merkitään ne maat, joihin se oikeuttaa matkustamaan, tai ne maat, joihin passi ei oikeuta matkustamaan. Syntymäpaikan sijaan merkitään "ulkomaat", jos hakijan syntymäpaikkaa ei voida luotettavasti selvittää tai jos syntymäpaikan merkitseminen passiin todennäköisesti vaarantaisi passinhaltijan turvallisuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun nimikirjoituksen merkitsemisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Alaikäiselle myönnettävään passiin merkitään lisäksi hänen huoltajiensa nimet tai tieto siitä sosiaalihuollosta vastaavasta toimielimestä, jonka viranhaltija on antanut suostumuksen.

5 a §

Passin tekninen osa ja tietojen tarkastaminen

— —

Tekniseen osaan talletetaan passinhaltijan kasvokuva sekä 6 a §:ssä tarkoitetut sormenjäljet tarvittavine lisätietoineen siten kuin EU:n passiasetuksessa säädetään. Tekniseen osaan voidaan tallettaa myös 5 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetut tiedot. Passinhaltijan oikeudesta tarkastaa passin tekniseen osaan hänestä talletetut tiedot säädetään EU:n passiasetuksessa.

— —

6 §

Passin hakeminen

Passia haetaan poliisilta. Hakemus voidaan panna vireille sähköisesti. Hakijan tulee kuitenkin saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse hakemuksen täydentämistä varten.

Ulkomailla oleskeleva Suomen kansalainen voi hakea passia Suomen suurlähetystöltä tai lähetetyn virkamiehen johtamalta konsulaatilta taikka sellaiselta muulta Suomen edustustolta, jossa palvelevan nimetyn Suomen kansalaisen ulkoministeriö on oikeuttanut myöntämään passeja. Hakijan on oltava henkilökohtaisesti läsnä passia haettaessa. Hakemusta ei voida panna vireille sähköisesti.

Diplomaattipassia ja virkapassia haetaan ulkoministeriöltä. Ulkoministeriö voi ottaa hakijasta kasvokuvan diplomaattipassia tai virkapassia haettaessa. Hakemuksen voi erityisistä syistä jättää myös poliisille tai Suomen edustustoon. Hakijan on oltava henkilökohtaisesti läsnä diplomaattipassia ja virkapassia haettaessa. Hakemusta ei voida panna vireille sähköisesti.

Hakijan on esitettävä tunnistamisasiakirjana voimassa oleva henkilöllisyyttä osoittava asiakirja. Jos hakijalla ei ole esittää tunnistamisasiakirjaa, passin myöntävä viranomainen suorittaa tunnistamisen. Sähköinen asiointi edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua tunnistusvälinettä.

Poliisin myöntämistä henkilöllisyyttä osoittavista asiakirjoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 b §

Kasvokuva

Hakemukseen on liitettävä hakijan kasvokuva, josta hakija on hyvin tunnistettavissa.

Hakijan kasvokuvan ottaa elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, jonka kaupparekisterilain (564/2023) 4 §:ssä tarkoitettu toimiala tai tarkoitus on valokuvaustoiminta. Kasvokuvan ottaneen tahon tulee toimittaa kasvokuva lupaviranomaiselle, joka merkitsee tiedon valokuvan ottaneesta passirekisteriin.

Kasvokuvan tulee olla värillinen ja se on toimitettava lupaviranomaiselle sähköisesti. Kuvaa ei saa teknisin toimin tai muutoin muokata. Kuvasta ei saa poistaa eikä siihen lisätä mitään elementtejä. Värinkorjaus on sallittua vain siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä kuvan riittävän laadun varmistamiseksi.

Hakemukseen liitettävien kasvokuvien lukumäärästä sekä kasvokuvalle asetettavista vaatimuksista ja sen toimittamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

Lupaviranomainen saa 2 momentin estämättä ottaa itse tai hyväksyä kasvokuvan, jos se on olosuhteisiin nähden välttämätöntä.

Mitä edellä säädetään kasvokuvan ottamisesta ei sovelleta 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin hakemuksiin.

6 c §

Kasvokuvan ottajan luotettavuus ja sopivuus

Kasvokuvan ottajan tulee olla luotettava ja sopiva ottamaan hakijasta passivalokuva ja toimittamaan se lupaviranomaiselle.

Kasvokuvan ottajaa ei voida pitää 1 momentissa tarkoitetulla tavalla luotettavana ja sopivana, jos:

1) kasvokuvan ottaja on kolmen passikuvan lupaviranomaiselle toimittamista edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai yhteisösakkoon;

2) kasvokuvan ottaja on konkurssissa;

3) kasvokuvan ottaja on määrätty liiketoimintakieltoon tai väliaikaiseen liiketoimintakieltoon.

Mitä edellä säädetään kasvokuvan ottamisesta ei sovelleta 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin hakemuksiin.

7 §

Alaikäisen passihakemus

Alaikäisen passihakemukseen tulee liittää hänen huoltajiensa suostumus. Huoltaja voi antaa suostumuksensa passin kelpoisuusalueen tai voimassaoloajan osalta rajoitettuna. Muihin kuin 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin hakemuksiin on suostumus annettava henkilökohtaisesti tai sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitetulla tavalla vahvasti sähköisesti tunnistautuneena.

— —

10 §

Passin myöntäminen

Passi myönnetään henkilökohtaisena matkustusasiakirjana, johon merkitään vain passinhakijan tiedot

Passin myöntää poliisilaitos. Ulkomailla oleskelevalle Suomen kansalaiselle passin myöntää Suomen suurlähetystö tai lähetetyn virkamiehen johtama konsulaatti taikka sellainen muu Suomen edustusto, jossa palvelevan nimetyn Suomen kansalaisen ulkoministeriö on oikeuttanut myöntämään passeja. Diplomaattipassin ja virkapassin myöntää ulkoministeriö.

Passin myöntävä viranomainen vastaa siitä, että passia luovutettaessa sen tiedot ovat hakemuksen mukaiset. Hakijaa koskevien passin teknisen osan tietojen on oltava yhdenmukaiset vastaavien passissa visuaalisesti nähtävissä olevien tietojen kanssa.

Alaikäisen Suomen kansalaisen passiin merkitään lisäksi 1 momentin estämättä tieto 5 §:ssä tarkoitetuista huoltajista tai toimielimestä.

14 §

Passin voimassaoloaika

Passi on voimassa kymmenen vuotta ja alaikäisen passi viisi vuotta myöntämispäivästä, jollei 2–9 momentista muuta johdu.

Passi myönnetään kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi sen mukaan kuin hakija pyytää taikka viittä vuotta lyhyemmäksi, jos huoltaja 7 §:n 1 momentin nojalla tai sosiaalihuollosta vastaava toimielin huostaanottamansa lapsen osalta on rajoittanut suostumustaan. Kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi passi voidaan myöntää myös 15 §:n 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle ja viittä vuotta lyhemmäksi silloin, kun passi myönnetään 11 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa. Jos hakijalta ei 6 a §:n 2 momentissa tarkoitetusta syystä oteta sormenjälkiä ja syy on tilapäinen, passi myönnetään enintään 12 kuukaudeksi.

Hakijalle, jolla on myös jonkin vieraan valtion kansalaisuus ja joka kansalaisuuslain (359/2003) 34 §:n nojalla mahdollisesti tulee menettämään Suomen kansalaisuutensa, passi myönnetään enintään siihen saakka kunnes hän täyttää 22 vuotta.

Kun passi 18 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa myönnetään peruuttamatta voimassa olevaa passia, uusi passi myönnetään myöntämisen perusteena olevan syyn edellyttämäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksi vuodeksi.

Asevelvolliselle voidaan myöntää passi enintään sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 28 vuotta, jollei hän osoita, ettei maanpuolustusvelvollisuus ole esteenä passin myöntämiselle tätä pidemmäksi ajaksi, taikka jollei erityisen painavista syistä muuta johdu.

Väliaikainen passi myönnetään enintään 12 kuukaudeksi. Hätäpassi myönnetään sen mukaan kuin passin myöntämistä edellyttävä syy vaatii, kuitenkin enintään 12 kuukaudeksi.

Diplomaattipassi ja virkapassi ovat voimassa kuusi vuotta asiakirjan myöntämispäivästä. Diplomaattipassi ja virkapassi voidaan erityisestä syystä myöntää kuutta vuotta lyhyemmäksi ajaksi.

Merimiespassi on voimassa viisi vuotta sen myöntämispäivästä. Merimiespassi voidaan erityisestä syystä myöntää viittä vuotta lyhyemmäksi ajaksi.

Passia ulkomailla hakevalle Suomen kansalaiselle, jolla on kotikuntalain (201/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kotikunta Suomessa, voidaan myöntää passi enintään 12 kuukaudeksi.

15 §

Passin myöntämisen esteet

Passi voidaan evätä henkilöltä:

— —

3) joka on 28 vuotta täyttänyt asevelvollinen, sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 30 vuotta, jollei hän osoita, ettei maanpuolustusvelvollisuus ole esteenä passin myöntämiselle;

4) joka ei täytä 6 §:ssä tai muualla tässä laissa tarkoitettuja passin hakemisen edellytyksiä.

— —

20 §

Päätös

— —

Päätös passin peruuttamisesta 21§:n 1 momentin 2 kohdan nojalla tai 3 kohdassa tarkoitetun passinhaltijan ilmoituksen perusteella voidaan antaa tiedoksi tavallisena tiedoksiantona.

21 §

Passin peruuttamisen edellytykset

Passi peruutetaan, jos:

— —

5) sosiaalihuollosta vastaava toimielin vaatii huostaan otetun alaikäisen passin peruuttamista;

6) passi on löytötavaralain (778/1988) mukaan hävitettävä;

7) passinhaltija kuolee; taikka

8) passinhaltijan henkilötiedot ovat muuttuneet eikä uutta passia ole haettu kuuden kuukauden kuluessa.

— —

Passi voidaan peruuttaa, jos:

— —

4) passia käyttää muu kuin se, jolle passi on myönnetty;

5) Digi- ja väestötietovirasto on erityisestä syystä peruuttanut 5 c §:n 2 momentissa tarkoitetun varmenteen;

6) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin, että kasvokuvaa on ennen sen lupaviranomaiselle toimittamista muunnettu 6 b §:ssä säädettyjen edellytysten vastaisesti; taikka

7) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin, että kasvokuvan ottaja ei ole kasvokuvan toimittaessaan ollut 6 c §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja sopiva.

— —

24 §

Edellytykset passin ottamiselle viranomaisen haltuun

— —

Passihakemuksen yhteydessä esitetty tunnistamisasiakirja voidaan väliaikaisesti ottaa viranomaisen haltuun, jos se on tarpeen asiakirjan aitouden toteamiseksi.

29 §

Passirekisteri

Tässä laissa poliisille, ulkoministeriölle ja 10 §:ssä tarkoitetulle Suomen edustustolle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi poliisi pitää rekisteriä, johon talletetaan:

— —

4) henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte, jotka hän on luovuttanut poliisille, ulkoministeriölle tai ulkoasiainhallinnon viranomaiselle passia hakiessaan;

5) tieto 6 b §:ssä tarkoitetusta valokuvan ottaneesta tahosta.

— —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleviin passeihin sovelletaan kumotun lain 6, 6 b ja 14 §:ää.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin hakemuksiin sovelletaan tätä lakia.

———

2.

Laki

henkilökorttilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan henkilökorttilain (663/2016) 10 §, sellaisena kuin se on laissa 694/2021,

muutetaan 3 §:n 1 momentti, 9 §, 12 §, 19 §, 21 §:n 2 momentti, 25 §:n 2 momentin 4 kohta, 26 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohta, 31 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentti laissa 1167/2019 sekä 12 §, 19 §:n 1 ja 3 momentti sekä 25 §:n 2 momentin 4 kohta, 26 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohta sekä 31 §:n 3 ja 4 kohta laissa 694/2021, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 12 a ja 12 b §, 19 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 694/2021, uusi 7 momentti, 25 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 694/2021, uusi 5 ja 6 kohta, 26 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 694/2021, uusi 5 ja 6 kohta sekä 31 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 694/2021, uusi kohta 5, seuraavasti:

3 §

Kansalaisvarmenne

Henkilökorttiin sisältyy väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 61 §:n 3 momentissa tarkoitettu Digi- ja väestötietoviraston myöntämä kansalaisvarmenne. Kansalaisvarmenne on voimassa viisi vuotta.

— —

9 §

Henkilökortin hakeminen

Henkilökorttia haetaan poliisilta. Hakemus voidaan panna vireille sähköisesti. Hakijan tulee saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse hakemuksen täydentämistä varten.

Ulkomailla oleskeleva Suomen kansalainen voi hakea henkilökorttia Suomen suurlähetystöltä, lähetetyn virkamiehen johtamalta konsulaatilta ja sellaiselta muulta Suomen edustustolta, jossa myönnetään passeja ja jossa palvelevan nimetyn Suomen kansalaisen ulkoministeriö on oikeuttanut myöntämään henkilökortteja (Suomen edustusto). Hakijan on oltava henkilökohtaisesti läsnä haettaessa henkilökorttia Suomen edustustolta eikä hakemusta voida panna vireille sähköisesti. Alaikäisen henkilökorttia ja väliaikaista henkilökorttia ei voida hakea Suomen edustustolta.

12 §

Henkilökorttihakemuksen liitteet

Alaikäisen hakijan henkilökorttihakemukseen on liitettävä hänen huoltajiensa suostumus. Muissa kuin 9 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa hakemuksissa suostumus on annettava henkilökohtaisesti tai sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitetulla tavalla vahvasti sähköisesti tunnistautuneena. Jos alaikäinen on otettu

Suomessa sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen huostaan, hakemukseen on liitettävä lastensuojelulain (417/2007) 45 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranhaltijan suostumus. Jos alaikäiselle ulkomaalaiselle hakijalle on määrätty kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 39 §:ssä tarkoitettu edustaja, hakemukseen on liitettävä tämän suostumus. Haettaessa alaikäisen henkilökorttia hakemukseen ei tarvitse liittää tässä momentissa tarkoitettua suostumusta.

Asevelvollisen on henkilökorttia hakiessaan esitettävä selvitys siitä, ettei henkilökortin myöntämiselle ole 17 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 19 §:n 4 momentissa tarkoitettua estettä. Todistus, jolla asevelvollinen voi osoittaa esteettömyyden henkilökortin saamiselle, voi olla sotilaspassi, rauhan ajan palveluksesta vapautetulle annettu kutsuntatodistus tai muu vastaava päätös, kokonaan asepalveluksesta vapautetulle annettu kutsuntatodistus, sotilasviranomaisen antama esteettömyystodistus tai siviilipalvelustodistus.

Väliaikaista henkilökorttia haettaessa hakijan on esitettävä luotettava selvitys syystä, joka edellyttää väliaikaisen henkilökortin myöntämistä, sekä selvitys siitä, kuinka pitkäksi ajaksi hän tarvitsee henkilökortin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemukseen vaadittavista liitteistä. Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kasvokuvaa koskevista teknisistä ja muista vaatimuksista.

12 a §

Kasvokuva

Hakemukseen on liitettävä hakijan kasvokuva, josta hakija on hyvin tunnistettavissa.

Hakijan kasvokuvan ottaa elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, jonka kaupparekisterilain (564/2023) 4 §:ssä tarkoitettu toimiala tai tarkoitus on valokuvaustoiminta. Kasvokuvan ottaneen tahon tulee toimittaa kasvokuva lupaviranomaiselle, joka merkitsee tiedon valokuvan ottaneesta henkilökorttirekisteriin.

Kasvokuvan tulee olla värillinen ja se on toimitettava lupaviranomaiselle sähköisesti. Kuvaa ei saa teknisin toimin tai muutoin muokata. Kuvasta ei saa poistaa eikä siihen lisätä mitään elementtejä. Värinkorjaus on sallittua vain siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä kuvan riittävän laadun varmistamiseksi.

Hakemukseen liitettävien kasvokuvien lukumäärästä sekä kasvokuvalle asetettavista vaatimuksista ja sen toimittamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

Lupaviranomainen saa 2 momentin estämättä ottaa itse tai hyväksyä kasvokuvan, jos se on olosuhteisiin nähden välttämätöntä.

Mitä edellä säädetään kasvokuvan ottamisesta ei sovelleta 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin hakemuksiin.

12 b §

Kasvokuvan ottajan luotettavuus ja sopivuus

Kasvokuvan ottajan tulee olla luotettava ja sopiva ottamaan hakijasta henkilökorttivalokuva ja toimittamaan se lupaviranomaiselle.

Kasvokuvan ottajaa ei voida pitää 1 momentissa tarkoitetulla tavalla luotettavana ja sopivana, jos:

1) kasvokuvan ottaja on kolmen passikuvan lupaviranomaiselle toimittamista edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai yhteisösakkoon;

2) kasvokuvan ottaja on konkurssissa;

3) kasvokuvan ottaja on määrätty liiketoimintakieltoon tai väliaikaiseen liiketoimintakieltoon.

Mitä edellä säädetään kasvokuvan ottamisesta ei sovelleta 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin hakemuksiin.

19 §

Alaikäisen henkilökortin ja henkilökortin voimassaoloaika

Henkilökortti myönnetään kymmeneksi vuodeksi, jollei 2–7 momentissa toisin säädetä.

Ulkomaalaisen henkilökortti myönnetään viideksi vuodeksi, kuitenkin enintään hakijan oleskeluluvan tai oleskelukortin voimassaoloajaksi.

Henkilökortti voidaan myöntää kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi 17 §:n 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle. Alaikäisen henkilökortti ja 16 §:ssä tarkoitettu alaikäiselle myönnettävä henkilökortti myönnetään enintään viideksi vuodeksi.

Asevelvolliselle voidaan myöntää henkilökortti enintään sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 28 vuotta, jollei hän osoita, ettei maanpuolustusvelvollisuus ole esteenä henkilökortin myöntämiselle tätä pidemmäksi ajaksi, taikka jollei erityisen painavista syistä muuta johdu.

Väliaikainen henkilökortti myönnetään siksi ajaksi, jota sen myöntämistä edellyttävä erityinen syy vaatii, kuitenkin enintään neljäksi kuukaudeksi.

Jos hakijalta ei 9 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta syystä oteta sormenjälkiä ja syy on tilapäinen, henkilökortti myönnetään enintään 12 kuukaudeksi.

Henkilökorttia ulkomailla hakevalle Suomen kansalaiselle, jolla on kotikuntalain (201/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kotikunta Suomessa, voidaan myöntää henkilökortti enintään 12 kuukaudeksi.

21 §

Henkilökortin toimittaminen ja luovuttaminen

— —

Jos asiakirjaturvallisuuteen liittyvän tai muun erityisen syyn vuoksi henkilökorttia ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista toimittaa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, henkilökortin myöntävä viranomainen luovuttaa kortin. Henkilökortin myöntävä viranomainen voi myös ohjata henkilökortin luovutettavaksi muun 9 §:ssä tarkoitetun viranomaisen toimesta tai sellaisen kunniakonsulin toimesta, jolle ulkoministeriö on antanut valtuutuksen luovuttaa henkilökortteja.

— —

25 §

Henkilökortin peruuttamisen edellytykset

— —

Henkilökortti voidaan peruuttaa, jos:

— —

4) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin seikkoja, jotka todennäköisesti johtaisivat 17 §:n nojalla matkustusasiakirjaksi hyväksyttävän henkilökortin epäämiseen;

5) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin, että kasvokuvaa on ennen sen lupaviranomaiselle toimittamista muunnettu 12 a §:ssä säädettyjen edellytysten vastaisesti; taikka

6) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin, että kasvokuvan ottaja ei ole kasvokuvan toimittaessaan ollut 12 b §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja sopiva.

— —

26 §

Ulkomaalaisen henkilökortin peruuttamisen ja voimassaolon päättymisen edellytykset

— —

Ulkomaalaisen henkilökortti voidaan peruuttaa, jos:

— —

3) sitä käyttää joku muu kuin kortinhaltija tai se on muun kuin kortinhaltijan hallussa;

4) sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin seikkoja, jotka kortin myöntämistä harkittaessa olisivat todennäköisesti johtaneet sen epäämiseen;

5) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin, että kasvokuvaa on ennen sen lupaviranomaiselle toimittamista muunnettu 12 a §:ssä säädettyjen edellytysten vastaisesti; taikka

6) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin, että kasvokuvan ottaja ei ole kasvokuvan toimittaessaan ollut 12 b §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja sopiva.

— —

31 §

Henkilökorttirekisteri

Tässä laissa poliisille ja Suomen edustustolle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi poliisi pitää henkilökorttirekisteriä, johon talletetaan:

— —

3) henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte, jotka hän on luovuttanut poliisille, ulkoministeriölle tai ulkoasiainhallinnon viranomaiselle henkilökorttia hakiessaan;

4) henkilökortin hakijan henkilökortin hakutilanteessa otetut sormenjäljet; sekä

5) tieto henkilökortin kasvokuvan ottajasta.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleviin henkilökortteihin sovelletaan kumotun lain 9, 10 ja 19 §:ää

_____

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

Luonnos

..ministeri Etunimi Sukunimi

Liite
Rinnakkaistekstit

1.

Laki

passilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan passilain (671/2006) 5 §, 5 a §:n 2 momentti, 6 ja 6 b §, 7 §:n 1 momentti, 10 §, 14 §, 21 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta ja 2 momentin 4 ja 5 kohta, 29 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 5 ja 6 b §, 7 §:n 1 momentti, 14 § sekä 21 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta ja 2 momentin 4 ja 5 kohta laissa 695/2021, 5 a §:n 2 momentti sekä 29 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 456/2009, 10 §:n 2 momentti laissa 505/2013, 6 § laissa 966/2014, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 6 c §, 15 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 303/2013, uusi 4 kohta, 20 §:ään uusi 2 momentti, 21 §:n 1 momenttiin uusi 7 ja 8 kohta, ja 2 momenttiin, sellaisena kuin ne ovat laissa 695/2021, uusi 6 ja 7 kohta, 24 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 853/2011 ja 966/2014 uusi 4 momentti ja 29 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 629/2019, uusi 5 kohta, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
5 §	5 §
Passin sisältö	*Passin sisältö*
Passiin merkitään hakijan sukunimi, etunimet, sukupuoli, syntymäaika ja henkilötunnus, kansalaisuus, syntymäkotikunta, passin myöntämispäivä ja viimeinen voimassaolopäivä, passin myöntänyt viranomainen ja passin numero. Passissa on lisäksi passinhaltijan kasvokuva ja nimikirjoitus. Kelpoisuusalueeltaan rajoitettuun passiin merkitään ne maat, joihin se oikeuttaa matkustamaan, tai ne maat, joihin passi ei oikeuta matkustamaan. Syntymäkotikunnan sijaan merkitään "ulkomaat", jos hakijan syntymäkotikuntaa ei voida luotettavasti selvittää tai jos syntymäkotikunnan merkitseminen passiin todennäköisesti vaarantaisi passinhaltijan turvallisuutta.	Passiin merkitään hakijan sukunimi, etunimet, sukupuoli, syntymäaika ja henkilötunnus, kansalaisuus, syntymä*paikka*, passin myöntämispäivä ja viimeinen voimassaolopäivä, passin myöntänyt viranomainen ja passin numero. Passissa on lisäksi passinhaltijan kasvokuva ja nimikirjoitus. Kelpoisuusalueeltaan rajoitettuun passiin merkitään ne maat, joihin se oikeuttaa matkustamaan, tai ne maat, joihin passi ei oikeuta matkustamaan. Syntymäpaikan sijaan merkitään "ulkomaat", jos hakijan syntymä*paikkaa* ei voida luotettavasti selvittää tai jos syntymä*paikan* merkitseminen passiin todennäköisesti vaarantaisi passinhaltijan turvallisuutta.
Edellä 1 momentissa tarkoitetun nimikirjoituksen merkitsemisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.	Edellä 1 momentissa tarkoitetun nimikirjoituksen merkitsemisestä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.
	Alaikäiselle myönnettävään passiin merkitään lisäksi hänen huoltajiensa nimet tai tieto siitä sosiaalihuollosta vastaavasta

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	toimielimestä, jonka viranhaltija on antanut suostumuksen.
5 a §	5 a §
Passin tekninen osa ja tietojen tarkastaminen	*Passin tekninen osa ja tietojen tarkastaminen*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Tekniseen osaan talletetaan passinhaltijan kasvokuva sekä 6 a §:ssä tarkoitetut sormenjäljet tarvittavine lisätietoineen siten kuin EU:n passiasetuksessa säädetään. Tekniseen osaan voidaan tallettaa myös 5 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot. Passinhaltijan oikeudesta tarkastaa passin tekniseen osaan hänestä talletetut tiedot säädetään EU:n passiasetuksessa.	Tekniseen osaan talletetaan passinhaltijan kasvokuva sekä 6 a §:ssä tarkoitetut sormenjäljet tarvittavine lisätietoineen siten kuin EU:n passiasetuksessa säädetään. Tekniseen osaan voidaan tallettaa myös 5 §:n 1 *ja 3* momentissa tarkoitetut tiedot. Passinhaltijan oikeudesta tarkastaa passin tekniseen osaan hänestä talletetut tiedot säädetään EU:n passiasetuksessa.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
6 §	6 §
Passin hakeminen	*Passin hakeminen*
Passia haetaan poliisilta. Hakemus voidaan panna vireille sähköisesti. Hakijan tulee kuitenkin saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse hakemuksen täydentämistä varten.	Passia haetaan poliisilta. Hakemus voidaan panna vireille sähköisesti. Hakijan tulee kuitenkin saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse hakemuksen täydentämistä varten.
Ulkomailla oleskeleva Suomen kansalainen voi hakea passia Suomen suurlähetystöltä tai lähetetyn virkamiehen johtamalta konsulaatilta taikka sellaiselta muulta Suomen edustustolta, jossa palvelevan nimetyn Suomen kansalaisen ulko*asiain*ministeriö on oikeuttanut myöntämään passeja. Hakijan on oltava henkilökohtaisesti läsnä passia haettaessa. Hakemusta ei voida panna vireille sähköisesti.	Ulkomailla oleskeleva Suomen kansalainen voi hakea passia Suomen suurlähetystöltä tai lähetetyn virkamiehen johtamalta konsulaatilta taikka sellaiselta muulta Suomen edustustolta, jossa palvelevan nimetyn Suomen kansalaisen ulkoministeriö on oikeuttanut myöntämään passeja. Hakijan on oltava henkilökohtaisesti läsnä passia haettaessa. Hakemusta ei voida panna vireille sähköisesti.
Diplomaattipassia ja virkapassia haetaan ulko*asiain*ministeriöltä. Hakemuksen voi erityisistä syistä jättää myös poliisille tai Suomen edustustoon. Hakijan on oltava henkilökohtaisesti läsnä diplomaattipassia ja virkapassia haettaessa. Hakemusta ei voida panna vireille sähköisesti.	Diplomaattipassia ja virkapassia haetaan ulkoministeriöltä. *Ulkoministeriö voi ottaa hakijasta kasvokuvan diplomaattipassia tai virkapassia haettaessa.* Hakemuksen voi erityisistä syistä jättää myös poliisille tai Suomen edustustoon. Hakijan on oltava henkilökohtaisesti läsnä diplomaattipassia ja virkapassia haettaessa. Hakemusta ei voida panna vireille sähköisesti.
Hakemukseen on liitettävä hakijan kasvokuva, josta hakija on hyvin tunnistettavissa.	[ks. 6 b §]
Hakijan on esitettävä tunnistamisasiakirjana voimassa oleva henkilöllisyyttä osoittava	Hakijan on esitettävä tunnistamisasiakirjana voimassa oleva henkilöllisyyttä osoittava

Voimassa oleva laki

asiakirja. Jos hakijalla ei ole esittää tunnistamisasiakirjaa, passin myöntävä viranomainen suorittaa tunnistamisen. Sähköinen asiointi edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua tunnistusvälinettä.

Poliisin myöntämistä henkilöllisyyttä osoittavista asiakirjoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. *Hakemukseen liitettävien kasvokuvien lukumäärästä sekä kasvokuvalle asetettavista vaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.*

6 b §

Uuden passin hakeminen

Jos hakija hakee uutta passia sähköisesti kuuden vuoden kuluessa aiemman passin tai henkilökortin myöntämisestä ja aiempaa passia tai henkilökorttilain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua henkilökorttia varten on otettu sormenjäljet ja annettu nimikirjoitusnäyte, passia haettaessa ei edellytetä hakijan henkilökohtaista läsnäoloa. Hakijalta ei tällöin oteta sormenjälkiä uutta passia varten.

Hakijan tulee kuitenkin saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse uutta passia sähköisesti haettaessa, jos se on hakijan tunnistamiseksi, uusien sormenjälkien ottamiseksi, uuden nimikirjoitusnäytteen antamiseksi tai muusta erityisestä syystä tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua menettelyä ei sovelleta haettaessa uutta passia Suomen suurlähetystöltä tai lähetetyn virkamiehen johtamalta konsulaatilta taikka sellaiselta muulta Suomen edustustolta, jossa palvelevan nimetyn Suomen kansalaisen ulkoministeriö on oikeuttanut myöntämään passeja, eikä haettaessa uutta diplomaattipassia, virkapassia, merimiespassia tai ulkomaalaislain (301/2004) 8 luvussa tarkoitettua ulkomaalaiselle myönnettävää matkustusasiakirjaa.

(uusi)

Ehdotus

asiakirja. Jos hakijalla ei ole esittää tunnistamisasiakirjaa, passin myöntävä viranomainen suorittaa tunnistamisen. Sähköinen asiointi edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua tunnistusvälinettä.

Poliisin myöntämistä henkilöllisyyttä osoittavista asiakirjoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

[ks. 6 b §]

6 b §

Kasvokuva

Hakemukseen on liitettävä hakijan kasvokuva, josta hakija on hyvin tunnistettavissa.

Hakijan kasvokuvan ottaa elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, jonka kaupparekisterilain (564/2023) 4 §:ssä tarkoitettu toimiala tai tarkoitus on valokuvaustoiminta. Kasvokuvan ottaneen tahon tulee toimittaa kasvokuva lupaviranomaiselle, joka merkitsee tiedon valokuvan ottaneesta passirekisteriin.

Kasvokuvan tulee olla värillinen ja se on toimitettava lupaviranomaiselle sähköisesti. Kuvaa ei saa teknisin toimin tai muutoin muokata. Kuvasta ei saa poistaa eikä siihen lisätä mitään elementtejä. Värinkorjaus on sallittua vain siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä kuvan riittävän laadun varmistamiseksi.

Hakemukseen liitettävien kasvokuvien lukumäärästä sekä kasvokuvalle asetettavista vaatimuksista ja sen toimittamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.

Lupaviranomainen saa 2 momentin estämättä ottaa itse tai hyväksyä kasvokuvan, jos se on olosuhteisiin nähden välttämätöntä.

Mitä edellä säädetään kasvokuvan ottamisesta ei sovelleta 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin hakemuksiin.

6 c §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	Kasvokuvan ottajan luotettavuus ja sopivuus
	Kasvokuvan ottajan tulee olla luotettava ja sopiva ottamaan hakijasta passivalokuva ja toimittamaan se lupaviranomaiselle. *Kasvokuvan ottajaa ei voida pitää 1 momentissa tarkoitetulla tavalla luotettavana ja sopivana, jos:* *1) kasvokuvan ottaja on kolmen passikuvan lupaviranomaiselle toimittamista edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai yhteisösakkoon;* *2) kasvokuvan ottaja on konkurssissa;* *3) kasvokuvan ottaja on määrätty liiketoimintakieltoon tai väliaikaiseen liiketoimintakieltoon.* *Mitä edellä säädetään kasvokuvan ottamisesta ei sovelleta 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin hakemuksiin.*
7 §	7 §
Alaikäisen passihakemus	*Alaikäisen passihakemus*
Alaikäisen passihakemukseen tulee liittää hänen huoltajiensa suostumus. Huoltaja voi antaa suostumuksensa passin kelpoisuusalueen tai voimassaoloajan osalta rajoitettuna.	Alaikäisen passihakemukseen tulee liittää hänen huoltajiensa suostumus. Huoltaja voi antaa suostumuksensa passin kelpoisuusalueen tai voimassaoloajan osalta rajoitettuna. *Muihin kuin 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin hakemuksiin on suostumus annettava henkilökohtaisesti tai sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitetulla tavalla vahvasti sähköisesti tunnistautuneena.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
10 §	10 §
Passin myöntäminen	*Passin myöntäminen*
Passi myönnetään henkilökohtaisena matkustusasiakirjana, johon merkitään vain passinhakijan tiedot. Passin myöntää poliisilaitos. Ulkomailla oleskelevalle Suomen kansalaiselle passin myöntää Suomen suurlähetystö tai lähetetyn virkamiehen johtama konsulaatti taikka sellainen muu Suomen edustusto, jossa palvelevan	Passi myönnetään henkilökohtaisena matkustusasiakirjana, johon merkitään vain passinhakijan tiedot Passin myöntää poliisilaitos. Ulkomailla oleskelevalle Suomen kansalaiselle passin myöntää Suomen suurlähetystö tai lähetetyn virkamiehen johtama konsulaatti taikka sellainen muu Suomen edustusto, jossa palvelevan

Voimassa oleva laki

nimetyn Suomen kansalaisen ulkoasiainministeriö on oikeuttanut myöntämään passeja. Diplomaattipassin ja virkapassin myöntää ulko*asiain*ministeriö.

Passin myöntävä viranomainen vastaa siitä, että passia luovutettaessa sen tiedot ovat hakemuksen mukaiset. Hakijaa koskevien passin teknisen osan tietojen on oltava yhdenmukaiset vastaavien passissa visuaalisesti nähtävissä olevien tietojen kanssa.

14 §

Passin voimassaoloaika

Passi on voimassa viisi vuotta sen myöntämispäivästä, jollei 2–7 momentista muuta johdu.

Passi myönnetään viittä vuotta lyhyemmäksi ajaksi sen mukaan kuin hakija pyytää taikka huoltaja 7 §:n 1 momentin nojalla tai sosiaalihuollosta vastaava toimielin huostaanottamansa lapsen osalta on rajoittanut suostumustaan. Viittä vuotta lyhyemmäksi ajaksi passi voidaan myöntää myös 15 §:n 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle ja silloin, kun passi myönnetään 11 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa. Jos hakijalta ei 6 a §:n 2 momentissa tarkoitetusta syystä oteta sormenjälkiä ja syy on tilapäinen, passi myönnetään enintään 12 kuukaudeksi.

Hakijalle, jolla on myös jonkin vieraan valtion kansalaisuus ja joka kansalaisuuslain (359/2003) 34 §:n nojalla mahdollisesti tulee menettämään Suomen kansalaisuutensa, passi myönnetään enintään siihen saakka kunnes hän täyttää 22 vuotta.

Kun passi 18 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa myönnetään peruuttamatta voimassa olevaa passia, uusi passi myönnetään myöntämisen perusteena olevan syyn edellyttämäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksi vuodeksi.

Asevelvolliselle voidaan myöntää passi enintään sen vuoden loppuun, jona hän täyttää

Ehdotus

nimetyn Suomen kansalaisen ulkoministeriö on oikeuttanut myöntämään passeja. Diplomaattipassin ja virkapassin myöntää ulkoministeriö.

Passin myöntävä viranomainen vastaa siitä, että passia luovutettaessa sen tiedot ovat hakemuksen mukaiset. Hakijaa koskevien passin teknisen osan tietojen on oltava yhdenmukaiset vastaavien passissa visuaalisesti nähtävissä olevien tietojen kanssa.

Alaikäisen Suomen kansalaisen passiin merkitään lisäksi 1 momentin estämättä tieto 5 §:ssä tarkoitetuista huoltajista tai toimielimestä.

14 §

Passin voimassaoloaika

Passi on voimassa *kymmenen* vuotta *ja alaikäisen passi viisi vuotta* myöntämispäivästä, jollei 2–*9* momentista muuta johdu.

Passi myönnetään *kymmentä* vuotta lyhyemmäksi ajaksi sen mukaan kuin hakija pyytää *taikka viittä vuotta lyhyemmäksi*, jos huoltaja 7 §:n 1 momentin nojalla tai sosiaalihuollosta vastaava toimielin huostaanottamansa lapsen osalta on rajoittanut suostumustaan. *Kymmentä* vuotta lyhyemmäksi ajaksi passi voidaan myöntää myös 15 §:n 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle *ja viittä vuotta lyhemmäksi* silloin, kun passi myönnetään 11 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa. Jos hakijalta ei 6 a §:n 2 momentissa tarkoitetusta syystä oteta sormenjälkiä ja syy on tilapäinen, passi myönnetään enintään 12 kuukaudeksi.

Hakijalle, jolla on myös jonkin vieraan valtion kansalaisuus ja joka kansalaisuuslain (359/2003) 34 §:n nojalla mahdollisesti tulee menettämään Suomen kansalaisuutensa, passi myönnetään enintään siihen saakka kunnes hän täyttää 22 vuotta.

Kun passi 18 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa myönnetään peruuttamatta voimassa olevaa passia, uusi passi myönnetään myöntämisen perusteena olevan syyn edellyttämäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksi vuodeksi.

Asevelvolliselle voidaan myöntää passi enintään sen vuoden loppuun, jona hän täyttää

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
28 vuotta, jollei hän osoita, ettei maanpuolustusvelvollisuus ole esteenä passin myöntämiselle tätä pidemmäksi ajaksi, taikka jollei erityisen painavista syistä muuta johdu.	28 vuotta, jollei hän osoita, ettei maanpuolustusvelvollisuus ole esteenä passin myöntämiselle tätä pidemmäksi ajaksi, taikka jollei erityisen painavista syistä muuta johdu.
Väliaikainen passi myönnetään enintään 12 kuukaudeksi. Hätäpassi myönnetään sen mukaan kuin passin myöntämistä edellyttävä syy vaatii, kuitenkin enintään 12 kuukaudeksi.	Väliaikainen passi myönnetään enintään 12 kuukaudeksi. Hätäpassi myönnetään sen mukaan kuin passin myöntämistä edellyttävä syy vaatii, kuitenkin enintään 12 kuukaudeksi.
Diplomaattipassi ja virkapassi voidaan erityisestä syystä myöntää viittä vuotta lyhyemmäksi ajaksi.	*Diplomaattipassi ja virkapassi ovat voimassa kuusi vuotta asiakirjan myöntämispäivästä.* Diplomaattipassi ja virkapassi voidaan erityisestä syystä myöntää *kuutta* vuotta lyhyemmäksi ajaksi.
	Merimiespassi on voimassa viisi vuotta sen myöntämispäivästä. Merimiespassi voidaan erityisestä syystä myöntää viittä vuotta lyhyemmäksi ajaksi.
	Passia ulkomailla hakevalle Suomen kansalaiselle, jolla on kotikuntalain (201/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kotikunta Suomessa, voidaan myöntää passi enintään 12 kuukaudeksi.
15 §	15 §
Passin myöntämisen esteet	*Passin myöntämisen esteet*
Passi voidaan evätä henkilöltä:	Passi voidaan evätä henkilöltä:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
3) joka on 28 vuotta täyttänyt asevelvollinen, sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 30 vuotta, jollei hän osoita, ettei maanpuolustusvelvollisuus ole esteenä passin myöntämiselle.	3) joka on 28 vuotta täyttänyt asevelvollinen, sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 30 vuotta, jollei hän osoita, ettei maanpuolustusvelvollisuus ole esteenä passin myöntämiselle*;*
	4) joka ei täytä 6 §:ssä tai muualla tässä laissa tarkoitettuja passin hakemisen edellytyksiä.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
20 §	20 §
Päätös	*Päätös*
Kun passi myönnetään hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei anneta erillistä hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta. Jos passi myönnetään 11 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa ilman kaikkien huoltajien suostumusta taikka passi myönnetään hakemuksesta	

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
poiketen, hakijalle annetaan passin ohella erillinen hallintopäätös valitusosoituksineen.	
	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Päätös passin peruuttamisesta 21§:n 1 momentin 2 kohdan nojalla tai 3 kohdassa tarkoitetun passinhaltijan ilmoituksen perusteella voidaan antaa tiedoksi tavallisena tiedoksiantona.
21 §	21 §
Passin peruuttamisen edellytykset	*Passin peruuttamisen edellytykset*
Passi peruutetaan, jos:	Passi peruutetaan, jos:
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
5) sosiaalihuollosta vastaava toimielin vaatii huostaan otetun alaikäisen passin peruuttamista; *taikka*	5) sosiaalihuollosta vastaava toimielin vaatii huostaan otetun alaikäisen passin peruuttamista;
6) passi on löytötavaralain (778/1988) mukaan hävitettävä.	6) passi on löytötavaralain (778/1988) mukaan hävitettävä*;*
	7) passinhaltija kuolee; taikka
	8) passinhaltijan henkilötiedot ovat muuttuneet eikä uutta passia ole haettu kuuden kuukauden kuluessa.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Passi voidaan peruuttaa, jos:	Passi voidaan peruuttaa, jos:
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
4) passia käyttää muu kuin se, jolle passi on myönnetty; *taikka*	4) passia käyttää muu kuin se, jolle passi on myönnetty;
5) Digi- ja väestötietovirasto on erityisestä syystä peruuttanut 5 c §:n 2 momentissa tarkoitetun varmenteen.	5) Digi- ja väestötietovirasto on erityisestä syystä peruuttanut 5 c §:n 2 momentissa tarkoitetun varmenteen*;*
— — — — — — — — — — — — — — — —	*6) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin, että kasvokuvaa on ennen sen lupaviranomaiselle toimittamista muunnettu 6 b §:ssä säädettyjen edellytysten vastaisesti; taikka*
	7) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin, että kasvokuvan ottaja ei ole kasvokuvan toimittaessaan ollut 6 c §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja sopiva.
	— — — — — — — — — — — — — — — —
24 §	24 §
Edellytykset passin ottamiselle viranomaisen haltuun	*Edellytykset passin ottamiselle viranomaisen haltuun*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Peruutettu passi otetaan viranomaisen haltuun. Jos passi on peruutettu, passinhaltijan tai sen, joka pitää passia hallussaan, on viranomaisen vaatimuksesta luovutettava passi viranomaiselle. Jos passinhaltija tai muu henkilö käyttää tai yrittää käyttää 19 §:n 3 momentissa tarkoitettua uuden passin luovuttamisen johdosta rauennutta passia matkustusasiakirjana tai henkilöllisyyttä osoittavana asiakirjana, viranomainen voi ottaa rauenneen passin haltuunsa mitätöintiä varten.	
Passi voidaan ottaa väliaikaisesti viranomaisen haltuun ennen peruuttamispäätöksen tekemistä, jos passi sisältää ilmeisen virheellisyyden tai passi on siten turmeltunut, ettei sitä voida enää pitää luotettavana tunnistamis- tai matkustusasiakirjana tai sen merkintöjä on muutettu taikka siinä on muita kuin viranomaisen merkintöjä taikka jos sitä käyttää muu kuin se, jolle passi on myönnetty.	
Matkustuskieltoon määrätyn henkilön passin luovuttamisesta poliisille ilman peruuttamispäätöstä säädetään pakkokeinolain 5 luvun 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa. Maastapoistumiskieltoon määrätyn henkilön passin luovuttamisesta poliisin haltuun säädetään konkurssilain 4 luvun 8 §:n 3 momentissa.	
	— — — — — — — — — — — — — — —
	Passihakemuksen yhteydessä esitetty tunnistamisasiakirja voidaan väliaikaisesti ottaa viranomaisen haltuun, jos se on tarpeen asiakirjan aitouden toteamiseksi.
29 §	29 §
Passirekisteri	*Passirekisteri*
Tässä laissa poliisille, ulkoministeriölle ja 10 §:ssä tarkoitetulle Suomen edustustolle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi poliisi pitää rekisteriä, johon talletetaan:	Tässä laissa poliisille, ulkoministeriölle ja 10 §:ssä tarkoitetulle Suomen edustustolle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi poliisi pitää rekisteriä, johon talletetaan:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
4) henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte, jotka hän on luovuttanut poliisille, ulkoministeriölle tai ulkoasiainhallinnon viranomaiselle passia hakiessaan.	4) henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte, jotka hän on luovuttanut poliisille, ulkoministeriölle tai ulkoasiainhallinnon viranomaiselle passia hakiessaan*;*
	5) tieto 6 b §:ssä tarkoitetusta valokuvan ottaneesta tahosta.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
	Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleviin passeihin sovelletaan kumotun lain 6, 6 b ja 14 §:ää.
	Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin hakemuksiin sovelletaan tätä lakia.
	_____

2.

Laki

henkilökorttilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan henkilökorttilain (663/2016) 10 §, sellaisena kuin se on laissa 694/2021,

muutetaan 3 §:n 1 momentti, 9 §, 12 §, 19 §, 21 §:n 2 momentti, 25 §:n 2 momentin 4 kohta, 26 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohta, 31 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentti laissa 1167/2019 sekä 12 §, 19 §:n 1 ja 3 momentti sekä 25 §:n 2 momentin 4 kohta, 26 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohta sekä 31 §:n 3 ja 4 kohta laissa 694/2021, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 12 a ja 12 b §, 19 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 694/2021, uusi 7 momentti, 25 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 694/2021, uusi 5 ja 6 kohta, 26 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 694/2021, uusi 5 ja 6 kohta sekä 31 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 694/2021, uusi kohta 5, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
3 §	3 §
Kansalaisvarmenne	*Kansalaisvarmenne*
Henkilökorttiin sisältyy väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 61 §:n 3 momentissa tarkoitettu Digi- ja väestötietoviraston myöntämä kansalaisvarmenne.	Henkilökorttiin sisältyy väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 61 §:n 3 momentissa tarkoitettu Digi- ja väestötietoviraston myöntämä kansalaisvarmenne. *Kansalaisvarmenne on voimassa viisi vuotta.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
9 §	9 §
Henkilökortin hakeminen	*Henkilökortin hakeminen*
Henkilökorttia haetaan poliisilta. Hakemus voidaan panna vireille sähköisesti. Hakijan tulee saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse hakemuksen täydentämistä varten, *jollei 10 §:stä muuta johdu.*	Henkilökorttia haetaan poliisilta. Hakemus voidaan panna vireille sähköisesti. Hakijan tulee saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse hakemuksen täydentämistä varten.
Ulkomailla oleskeleva Suomen kansalainen voi hakea henkilökorttia Suomen suurlähetystöltä, lähetetyn virkamiehen johtamalta konsulaatilta ja sellaiselta muulta Suomen edustustolta, jossa myönnetään passeja ja jossa palvelevan nimetyn Suomen kansalaisen	Ulkomailla oleskeleva Suomen kansalainen voi hakea henkilökorttia Suomen suurlähetystöltä, lähetetyn virkamiehen johtamalta konsulaatilta ja sellaiselta muulta Suomen edustustolta, jossa myönnetään passeja ja jossa palvelevan nimetyn Suomen kansalaisen

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
ulko*asiain*ministeriö on oikeuttanut myöntämään henkilökortteja (Suomen edustusto). Hakijan on oltava henkilökohtaisesti läsnä haettaessa henkilökorttia Suomen edustustolta eikä hakemusta voida panna vireille sähköisesti. Alaikäisen henkilökorttia ja väliaikaista henkilökorttia ei voida hakea Suomen edustustolta.	ulkoministeriö on oikeuttanut myöntämään henkilökortteja (Suomen edustusto). Hakijan on oltava henkilökohtaisesti läsnä haettaessa henkilökorttia Suomen edustustolta eikä hakemusta voida panna vireille sähköisesti. Alaikäisen henkilökorttia ja väliaikaista henkilökorttia ei voida hakea Suomen edustustolta.
10 §	
Henkilökohtainen läsnäolo henkilökorttia sähköisesti haettaessa	
Hakijan ei tarvitse saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse henkilökorttia sähköisesti haettaessa, jos: *1) hakijalle on henkilökorttihakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana myönnetty sellainen 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilökortti tai passi, jota haettaessa hakija on henkilökohtaisesti asioinut viranomaisen luona ja häneltä on otettu sormenjäljet;* *2) hakija on 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa myönnettäessä ollut yli 12-vuotias; ja* *3) hakijalta on henkilökorttihakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana otettu nimikirjoitusnäyte henkilökorttia tai passia varten eikä hakijan suku- tai etunimi ole tämän jälkeen muuttunut.* *Hakijan ei tarvitse saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse ulkomaalaisen henkilökorttia sähköisesti haettaessa, jos:* *1) hakijalle on henkilökorttihakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana myönnetty ulkomaalaisen henkilökortti, jota haettaessa hakija on henkilökohtaisesti asioinut viranomaisen luona;* *2) hakija on 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa myönnettäessä ollut yli 12-vuotias; ja* *3) hakijalta on henkilökorttihakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana otettu nimikirjoitusnäyte ulkomaalaisen henkilökorttia varten eikä hakijan suku- tai etunimi ole tämän jälkeen muuttunut.* *Hakijan tulee kuitenkin saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse, jos se on hakijan tunnistamiseksi, uuden nimikirjoitusnäytteen*	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
antamiseksi tai muusta erityisestä syystä tarpeen. *Mitä 1–3 momentissa säädetään, ei sovelleta haettaessa henkilökorttia Suomen edustustolta eikä haettaessa alaikäisen henkilökorttia tai väliaikaista henkilökorttia.*	
12 §	12 §
Henkilökorttihakemuksen liitteet	*Henkilökorttihakemuksen liitteet*
Hakemukseen on liitettävä hakijan kasvokuva, josta hakija on hyvin tunnistettavissa. Alaikäisen hakijan henkilökorttihakemukseen on liitettävä hänen huoltajiensa suostumus. Jos alaikäinen on otettu Suomessa sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen huostaan, hakemukseen on liitettävä lastensuojelulain (417/2007) 45 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranhaltijan suostumus. Jos alaikäiselle ulkomaalaiselle hakijalle on määrätty kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 39 §:ssä tarkoitettu edustaja, hakemukseen on liitettävä tämän suostumus. Haettaessa alaikäisen henkilökorttia hakemukseen ei tarvitse liittää tässä momentissa tarkoitettua suostumusta.	Alaikäisen hakijan henkilökorttihakemukseen on liitettävä hänen huoltajiensa suostumus. *Muissa kuin 9 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa hakemuksissa suostumus on annettava henkilökohtaisesti tai sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitetulla tavalla vahvasti sähköisesti tunnistautuneena.* Jos alaikäinen on otettu Suomessa sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen huostaan, hakemukseen on liitettävä lastensuojelulain (417/2007) 45 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranhaltijan suostumus. Jos alaikäiselle ulkomaalaiselle hakijalle on määrätty kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 39 §:ssä tarkoitettu edustaja, hakemukseen on liitettävä tämän suostumus. Haettaessa alaikäisen henkilökorttia hakemukseen ei tarvitse liittää tässä momentissa tarkoitettua suostumusta.
Asevelvollisen on henkilökorttia hakiessaan esitettävä selvitys siitä, ettei henkilökortin myöntämiselle ole 17 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 19 §:n 4 momentissa tarkoitettua estettä. Todistus, jolla asevelvollinen voi osoittaa esteettömyyden henkilökortin saamiselle, voi olla sotilaspassi, rauhan ajan palveluksesta vapautetulle annettu kutsuntatodistus tai muu vastaava päätös, kokonaan asepalveluksesta vapautetulle annettu kutsuntatodistus, sotilasviranomaisen antama esteettömyystodistus tai siviilipalvelustodistus.	Asevelvollisen on henkilökorttia hakiessaan esitettävä selvitys siitä, ettei henkilökortin myöntämiselle ole 17 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 19 §:n 4 momentissa tarkoitettua estettä. Todistus, jolla asevelvollinen voi osoittaa esteettömyyden henkilökortin saamiselle, voi olla sotilaspassi, rauhan ajan palveluksesta vapautetulle annettu kutsuntatodistus tai muu vastaava päätös, kokonaan asepalveluksesta vapautetulle annettu kutsuntatodistus, sotilasviranomaisen antama esteettömyystodistus tai siviilipalvelustodistus.
Väliaikaista henkilökorttia haettaessa hakijan on esitettävä luotettava selvitys syystä, joka edellyttää väliaikaisen henkilökortin	Väliaikaista henkilökorttia haettaessa hakijan on esitettävä luotettava selvitys syystä, joka edellyttää väliaikaisen henkilökortin

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
myöntämistä, sekä selvitys siitä, kuinka pitkäksi ajaksi hän tarvitsee henkilökortin.	myöntämistä, sekä selvitys siitä, kuinka pitkäksi ajaksi hän tarvitsee henkilökortin.
Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemukseen vaadittavista liitteistä. Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kasvokuvaa koskevista teknisistä ja muista vaatimuksista.	Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemukseen vaadittavista liitteistä. Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kasvokuvaa koskevista teknisistä ja muista vaatimuksista.
(uusi)	12 a §
	Kasvokuva
	Hakemukseen on liitettävä hakijan kasvokuva, josta hakija on hyvin tunnistettavissa.
	Hakijan kasvokuvan ottaa elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, jonka kaupparekisterilain (564/2023) 4 §:ssä tarkoitettu toimiala tai tarkoitus on valokuvaustoiminta. Kasvokuvan ottaneen tahon tulee toimittaa kasvokuva lupaviranomaiselle, joka merkitsee tiedon valokuvan ottaneesta henkilökorttirekisteriin.
	Kasvokuvan tulee olla värillinen ja se on toimitettava lupaviranomaiselle sähköisesti. Kuvaa ei saa teknisin toimin tai muutoin muokata. Kuvasta ei saa poistaa eikä siihen lisätä mitään elementtejä. Värinkorjaus on sallittua vain siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä kuvan riittävän laadun varmistamiseksi.
	Hakemukseen liitettävien kasvokuvien lukumäärästä sekä kasvokuvalle asetettavista vaatimuksista ja sen toimittamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella.
	Lupaviranomainen saa 2 momentin estämättä ottaa itse tai hyväksyä kasvokuvan, jos se on olosuhteisiin nähden välttämätöntä.
	Mitä edellä säädetään kasvokuvan ottamisesta ei sovelleta 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin hakemuksiin.
(uusi)	12 b §
	Kasvokuvan ottajan luotettavuus ja sopivuus
	Kasvokuvan ottajan tulee olla luotettava ja sopiva ottamaan hakijasta henkilökorttivalokuva ja toimittamaan se lupaviranomaiselle.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	Kasvokuvan ottajaa ei voida pitää 1 momentissa tarkoitetulla tavalla luotettavana ja sopivana, jos: *1) kasvokuvan ottaja on kolmen passikuvan lupaviranomaiselle toimittamista edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai yhteisösakkoon;* *2) kasvokuvan ottaja on konkurssissa;* *3) kasvokuvan ottaja on määrätty liiketoimintakieltoon tai väliaikaiseen liiketoimintakieltoon.* *Mitä edellä säädetään kasvokuvan ottamisesta ei sovelleta 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin hakemuksiin.*
19 §	19 §
Henkilökortin voimassaoloaika	***Alaikäisen henkilökortin ja h****enkilökortin voimassaoloaika*
Henkilökortti myönnetään viideksi vuodeksi, jollei 2–6 momentissa toisin säädetä.	Henkilökortti myönnetään kymmeneksi vuodeksi, jollei 2–*7* momentissa toisin säädetä.
Ulkomaalaisen henkilökortti myönnetään viideksi vuodeksi, kuitenkin enintään hakijan oleskeluluvan tai oleskelukortin voimassaoloajaksi.	Ulkomaalaisen henkilökortti myönnetään viideksi vuodeksi, kuitenkin enintään hakijan oleskeluluvan tai oleskelukortin voimassaoloajaksi.
Henkilökortti voidaan myöntää viittä vuotta lyhyemmäksi ajaksi 17 §:n 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle.	Henkilökortti voidaan myöntää *kymmentä* vuotta lyhyemmäksi ajaksi 17 §:n 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle. *Alaikäisen henkilökortti ja 16 §:ssä tarkoitettu alaikäiselle myönnettävä henkilökortti myönnetään enintään viideksi vuodeksi.*
Asevelvolliselle voidaan myöntää henkilökortti enintään sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 28 vuotta, jollei hän osoita, ettei maanpuolustusvelvollisuus ole esteenä henkilökortin myöntämiselle tätä pidemmäksi ajaksi, taikka jollei erityisen painavista syistä muuta johdu.	Asevelvolliselle voidaan myöntää henkilökortti enintään sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 28 vuotta, jollei hän osoita, ettei maanpuolustusvelvollisuus ole esteenä henkilökortin myöntämiselle tätä pidemmäksi ajaksi, taikka jollei erityisen painavista syistä muuta johdu.
Väliaikainen henkilökortti myönnetään siksi ajaksi, jota sen myöntämistä edellyttävä erityinen syy vaatii, kuitenkin enintään neljäksi kuukaudeksi.	Väliaikainen henkilökortti myönnetään siksi ajaksi, jota sen myöntämistä edellyttävä erityinen syy vaatii, kuitenkin enintään neljäksi kuukaudeksi.
Jos hakijalta ei 9 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta syystä oteta sormenjälkiä ja syy on tilapäinen, henkilökortti myönnetään enintään 12 kuukaudeksi.	Jos hakijalta ei 9 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta syystä oteta sormenjälkiä ja syy on tilapäinen, henkilökortti myönnetään enintään 12 kuukaudeksi.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	Henkilökorttia ulkomailla hakevalle Suomen kansalaiselle, jolla on kotikuntalain (201/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kotikunta Suomessa, voidaan myöntää henkilökortti enintään 12 kuukaudeksi.
21 §	21 §
Henkilökortin toimittaminen ja luovuttaminen	*Henkilökortin toimittaminen ja luovuttaminen*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Jos asiakirjaturvallisuuteen liittyvän tai muun erityisen syyn vuoksi henkilökorttia ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista toimittaa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, henkilökortin myöntävä viranomainen luovuttaa kortin. Henkilökortin myöntävä viranomainen voi myös ohjata henkilökortin luovutettavaksi muun 9 §:ssä tarkoitetun viranomaisen toimesta tai sellaisen kunniakonsulin toimesta, jolle ulko*asiain*ministeriö on antanut valtuutuksen luovuttaa henkilökortteja.	Jos asiakirjaturvallisuuteen liittyvän tai muun erityisen syyn vuoksi henkilökorttia ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista toimittaa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, henkilökortin myöntävä viranomainen luovuttaa kortin. Henkilökortin myöntävä viranomainen voi myös ohjata henkilökortin luovutettavaksi muun 9 §:ssä tarkoitetun viranomaisen toimesta tai sellaisen kunniakonsulin toimesta, jolle ulkoministeriö on antanut valtuutuksen luovuttaa henkilökortteja.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
25 §	25 §
Henkilökortin peruuttamisen edellytykset	*Henkilökortin peruuttamisen edellytykset*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Henkilökortti voidaan peruuttaa, jos:	Henkilökortti voidaan peruuttaa, jos:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
4) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin seikkoja, jotka todennäköisesti johtaisivat 17 §:n nojalla matkustusasiakirjaksi hyväksyttävän henkilökortin epäämiseen.	4) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin seikkoja, jotka todennäköisesti johtaisivat 17 §:n nojalla matkustusasiakirjaksi hyväksyttävän henkilökortin epäämiseen*;*
— — — — — — — — — — — — — — —	*5) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin, että kasvokuvaa on ennen sen lupaviranomaiselle toimittamista muunnettu 12 a §:ssä säädettyjen edellytysten vastaisesti; taikka*
	6) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin, että kasvokuvan ottaja ei ole kasvokuvan toimittaessaan ollut 12 b §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja sopiva.
	— — — — — — — — — — — — — — —
26 §	26 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Ulkomaalaisen henkilökortin peruuttamisen ja voimassaolon päättymisen edellytykset	*Ulkomaalaisen henkilökortin peruuttamisen ja voimassaolon päättymisen edellytykset*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Ulkomaalaisen henkilökortti voidaan peruuttaa, jos:	Ulkomaalaisen henkilökortti voidaan peruuttaa, jos:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
3) sitä käyttää joku muu kuin kortinhaltija tai se on muun kuin kortinhaltijan hallussa; *tai*	3) sitä käyttää joku muu kuin kortinhaltija tai se on muun kuin kortinhaltijan hallussa;
4) sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin seikkoja, jotka kortin myöntämistä harkittaessa olisivat todennäköisesti johtaneet sen epäämiseen.	4) sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin seikkoja, jotka kortin myöntämistä harkittaessa olisivat todennäköisesti johtaneet sen epäämiseen*;*
	5) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin, että kasvokuvaa on ennen sen lupaviranomaiselle toimittamista muunnettu 12 a §:ssä säädettyjen edellytysten vastaisesti; taikka
	6) jos sen myöntämisen jälkeen on tullut esiin, että kasvokuvan ottaja ei ole kasvokuvan toimittaessaan ollut 12 b §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja sopiva.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
31 §	31 §
Henkilökorttirekisteri	*Henkilökorttirekisteri*
Tässä laissa poliisille ja Suomen edustustolle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi poliisi pitää henkilökorttirekisteriä, johon talletetaan:	Tässä laissa poliisille ja Suomen edustustolle säädettyjen tehtävien suorittamiseksi poliisi pitää henkilökorttirekisteriä, johon talletetaan:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
3) henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte, jotka hän on luovuttanut poliisille, ulkoministeriölle tai ulkoasiainhallinnon viranomaiselle henkilökorttia hakiessaan; *sekä*	3) henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte, jotka hän on luovuttanut poliisille, ulkoministeriölle tai ulkoasiainhallinnon viranomaiselle henkilökorttia hakiessaan;
4) henkilökortin hakijan henkilökortin hakutilanteessa otetut sormenjäljet.	4) henkilökortin hakijan henkilökortin hakutilanteessa otetut sormenjäljet; sekä
— — — — — — — — — — — — — — —	*5) tieto henkilökortin kasvokuvan ottajasta.*
	— — — — — — — — — — — — — — —
	_____
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
	Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleviin henkilökortteihin sovelletaan kumotun lain 9, 10 ja 19 §:ää
	_____